Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 45 (6021) | 24 лютага 1938 г., чацвер | ЦАНА 10 КАП.

Гос. Пуб. Біб-ка Уз.С.С.Р.

АРМІЯ СОЦЫЯЛІСТЫЧНАГА ГРАМАДСТВА

Велічную гістарычную дату адзначыў учора многамільённы шчаслівы савецкі народ. Над усёй неабсяжнай тэрыторыяй Совецкага Саюза — ад Негарэлага да далёкай Камчаткі, ад халодных зімовак суровай Арктыкі да квітнеючых берагоў Чорнамор'я — горда ўзвышаласяззяючая лічба «XX». Першая ў свеце краіна соцыялізма ўрачыста святкавала XX гадавіну сваёй роднай і любімай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, свайго роднага і любімага Ваенна-Марскога Флота.

Свята пачалося вечарам 22 лютага. У гэты вечар усе думкі і пачуцці працоўных нашай краіны і ўсяго перадавога чалавецтва былі накіраваны да Масквы, да сцэны Вялікага тэатра, дзе ў прэзідыуме ўрачыстага пасяджэння Маскоўскага гарадскога совета, акружаны сваімі слаўнымі баявымі саратнікамі, знаходзіўся геніяльны правадыр народаў, родны і любімы Сталін. Адсюль, з трыбуны Вялікага тэатра, радыёхвалі разносілі па ўсёй краіне, па ўсяму свету голас жалезнага наркома абароны, першага маршала Совецкага Саюза Клімента Ефрэмавіча Варашылава.

Бліскучая прамова таварыша Варашылава на пленуме Маскоўскага совета, якую мы сёння друкуем, прагучэла грознай перасцярогай фашысцкім падпальшчыкам вайны, паставіўшым сабе мэтай ва што-б там ні стала справакаваць сусветную бойню і рыхтуючых у першую чаргу напад на Совецкі Саюз. У прамове таварыша Варашылава выключна ярка адлюстравана ўся несакрушальная магутнасць нашай Чырвонай Арміі і Чырвонага Ваенна-Марскога Флота. Гэта армія, гэты флот, створаныя Леніным і Сталіным, у цяжкія годы грамадзянскай вайны здолелі разбіць нашчэнт безліч полчышчаў белагвардзейскіх генералаў і замежных інтэрвентаў, якія імкнуліся задушыць рэволюцыю, знішчыць толькі што народжаную рэспубліку Советаў.

Падтрыманыя ўсім рэволюцыйным народам, скінуўшым з сябе ненавісны гнёт памешчыцка-капіталістычнай эксплаатацыі, Чырвоная Армія і Чырвоны Флот, пад кіраўніцтвам вялікай партыі Леніна—Сталіна, самаадданна і гераічна змагаліся з пераважаючымі іх па колькасці і па тэхнічнай узброенасці арміямі і флотамі ворагаў соцыялізма. Крывёю дзесяткаў тысяч сваіх лепшых сыноў — байцоў, камандзіраў і палітработнікаў яны адстаялі вялікія заваяванні Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі.

За 20 год свайго існавання Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот невымяральна выраслі. За годы двух сталінскіх пяцігодак совецкая краіна ўзброіла сваю армію і флот самай перадавой баявой тэхнікай, самымі кваліфікаванымі і выпрабаванымі кадрамі камандзіраў і палітработнікаў. Цяпер наша армія і флот здольны і будуць біць ворага з падзесяцеранай сілай.

Акружаныя штодзеннымі сталінскімі клопатамі і любоўю ўсяго народа, наша Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот мацнеюць з кожным днём.

Святкаванне XX гадавіны Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота вылілася ў грандыёзную дэманстрацыю цеснай сувязі арміі і народа, якія жывуць адзінымі, агульнымі інтарэсамі, адзіным агульным імкненнем—быць гатовым у любы момант да абароны соцыялістычнай бацькаўшчыны.

Ва ўсіх часцях і злучэннях Беларускай ваеннай акругі, на ўсіх прадпрыемствах, у калгасах, ва ўстановах БССР адбыліся ўрачыстыя аб'яднаныя вечары працоўных з байцамі і камандзірамі Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, прысвечаныя вялікаму юбілею. Палкім совецкім патрыятызмам, бязмежнай любоўю да сваёй радзімы, да партыі і вялікага Сталіна былі прасякнуты ўсе выступленні на гэтых хвалюючых сустрэчах. Бязвусыя юнакі і сівыя старыкі — рабочыя і калгаснікі — з аднолькавай шчырасцю і энтузіязмам выказвалі сваю гатоўнасць аддаць усе сілы, усё жыццё на шчасце свайго народа, за справу комунізма.

Няма больш у свеце такой арміі, якая была-б так цесна звязана з сваім народам, як наша армія рабочых і сялян. У капіталістычных краінах арміі служаць зброяй заняволення народа, падаўлення і расправы з працоўнымі масамі, якія адважваюцца адкрыта выказаць сваё незадаволенне капіталістычным ладам. Арміі буржуазных краін прызначаны для імперыялістычных, драпежніцкіх войн, для захвату тэрыторый больш слабых дзяржаў, для прыгнечання больш слабых нацый.

Наша армія — плоць ад плоці працоўнага народа і не мае ніякіх іншых мэт, як толькі абарону свайго народа ад нападу фашысцкіх падпальшчыкаў вайны. «Наша армія і флот, таварышы, існуюць не для агрэсіі. Цяпер гэта вядома і малому дзіцяці. Яны не збіраюцца нападаць на каго-б там ні было. Але зорка сачыць, пільна наглядаць за адбываючыміся падзеямі, быць гатовымі кожны міг знішчыць ворага, не дапусціўшы яго перайсці нашы граніцы, гэта іх прамы і свяшчэнны абавязак». (З прамовы тав. Варашылава на пасяджэнні Маскоўскага совета).

Так, аб гэтым свяшчэнным абавязку добра памятае кожны баец, камандзір і палітработнік Чырвонай Арміі і Чырвонага Ваенна-Марскога Флота, кожны працоўны нашай радзімы. Кожны чэсны грамадзянін совецкай краіны лічыць для сябе вялікім гонарам служыць у радах Чырвонай Арміі, усямерна мацаваць яе абароназдольнасць.

Совецкі народ пасылае ў Чырвоную Армію і Ваенна-Марскі Флот самых лепшых сваіх сыноў, самых адважных і мужных, самых верных і адданых справе партыі Леніна—Сталіна. Кожны з іх, падобна сотням і тысячам герояў-ордэнаносцаў, выхаваным Чырвонай Арміяй і Ваенна-Марскім Флотам, падобна легендарнай чацвёрцы папанінцаў, здзівіўшых свет сваім выключным гераізмам, — гатоў на любы подвіг у славу сваёй радзімы, у славу свайго вялікага народа.

Няхай дрыжаць ашалелыя фашысцкія драпежнікі і іх подлая трацкісцка-бухарынская агентура перад магутнасцю Чырвонай Арміі і Чырвонага Флота, перад несакрушальным адзінствам і маналітнасцю совецкага народа! Армія і флот краіны соцыялізма, створаныя ленінска-сталінскай партыяй, кіруемыя слаўнымі пролетарскімі палкаводцамі, любімыя і падтрымліваемыя ўсім народам, не могуць не перамагаць. І ў надыходзячых вялікіх гістарычных баях з капіталам армія і флот соцыялістычнага грамадства не будуць ведаць паражэнняў.

Свабодны і шчаслівы беларускі народ, які жыве на рубяжы з капіталістычным Захадам, бязмежна любіць Чырвоную Армію, якая вызваліла яго ад белапольскіх акупантаў, ад гнёту капіталістаў і памешчыкаў. Сваёй свабодай, сваёй дзяржаўнасцю, сваёй мірнай працай беларускі народ абавязан партыі Леніна—Сталіна, якая арганізавала перамогу Чырвонай Арміі над арміяй польскіх паноў, захапіўшай беларускую зямлю. Ніколі не ступіць больш нага ворага на свяшчэнную тэрыторыю Совецкага Саюза! БССР — моцны фарпост вялікага Совецкага Саюза на граніцы з капіталістычным светам. І па першаму закліку партыі і ўрада, па першаму закліку вялікага Сталіна і яго баявога саратніка Клімента Ефрэмавіча Варашылава беларускі народ рука ў руку з Чырвонай Арміяй выступіць на абарону краіны Сталінскай Канстытуцыі.

Сёння, на парозе XXI гадавіны існавання Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота, беларускі народ разам з усімі народамі вялікага Совецкага Саюза на ўвесь голас заяўляе:

— Совецкія граніцы непрыступныя! Граніцы краіны соцыялізма на моцным, надзейным замку!

ПРЫВІТАННЕ тав. М. І. КАЛІНІНА
ЧЫРВОНАФЛОТЦАМ БАЛТЫКІ І КРЭЙСЕРА „АВРОРА“

ЛЕНІНГРАД, 23 лютага. (БЕЛТА). Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР тав. М. І. Калінін прыслаў балтыйцам віншавальнае пісьмо.

У пісьме гаворыцца:

«Дарагія таварышы чырвонафлотцы, камандзіры і палітработнікі!

З сардэчным пачуццём віншую вас з XX гадавінай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота. Увесь совецкі народ ведае, што Чырвоны Балтыйскі флот заўсёды ішоў рука аб руку з рэволюцыйным пролетарыятам нашай краіны. Я ніколькі не сумняваюся, што ў патрэбны момант балтыйцы яшчэ не раз пакажуць сваю адданасць совецкаму народу. Ад усёй душы яшчэ раз віншую вас з святам.

М. КАЛІНІН».

* * *

Крэйсер «Аврора» атрымаў ад Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР тав. М. І. Калініна наступную тэлеграму:

«Дзякую чырвонафлотцам, начальніцкаму і палітычнаму саставу чырвонасцяжнага крэйсера «Аврора» за запрашэнне на святкаванне XX-годдзя РСЧА і ВМФ. Шкадую, што не магу асабіста прыняць удзел у вашым святкаванні. Разам з вамі адчуваю вялікую радасць, задаволенасць поспехамі, дасягнутымі пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна нашымі марскімі сіламі.

Глыбока ўпэўнен, што ўвесь асабовы склад крэйсера «Аврора» разам з усім Ваенна-Марскім Флотам, авалодваючы складанай тэхнікай ваенна-марской справы, забяспечыць ваенна-марскую магутнасць соцыялістычнай дзяржавы.

Віншую асабовы склад чырвонасцяжнага крэйсера «Аврора» са святам 20-годдзя РСЧА і ВМФ і жадаю далейшых поспехаў у справе баявой і палітычнай падрыхтоўкі.

М. КАЛІНІН».

XX ГОД РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ І ВАЕННА-МАРСКОГА ФЛОТА

Прамова народнага камісара абароны маршала Совецкага Саюза тав. К. Е. ВАРАШЫЛАВА

на ўрачыстым пасяджэнні Маскоўскага совета Рабоча-Сялянскіх і Чырвонаармейскіх Дэпутатаў з удзелам грамадскіх арганізацый і вайсковых часцей, прысвечаным 20-годдзю Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота

ТАВАРЫШЫ!

Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот разам з усімі народамі совецкай дзяржавы святкуюць дваццацігоддзе свайго існавання.

Армія і флот пролетарскай рэволюцыі на працягу двух дзесяцігоддзяў былі верным аплотам новага соцыялістычнага грамадства і разам з сваёй дзяржавай бесперапынна раслі, удасканальваліся і к данаму моманту прадстаўляюць сабой магутную ўзброеную сілу пераможшага соцыялізма.

У годы грамадзянскай вайны Чырвоная Армія і Чырвоны Марскі Флот, складаючы перадавы баявы атрад змагаючагася народа, крывёю адстаялі сваю радзіму і вялікую справу Кастрычніцкай соцыялістычнай рэволюцыі. Яны на-галаву разбілі і знішчылі памешчыцка-буржуазную і кулацкую контррэволюцыю, без астатку ліквідаваўшы ўсе яе ўзброеныя полчышчы. У цяжкіх і крывяпралітных бітвах Чырвоная Армія і Чырвоны Флот разграмілі арміі замежных інтэрвентаў і выкінулі іх з ганьбай за межы совецкай дзяржавы.

Многія дзесяткі тысяч бясстрашных байцоў аддалі сваё жыццё за справу народа, змагаючыся ў радах Чырвонай Арміі і Чырвонага Ваенна-Марскога Флота. Імёны такіх народных герояў, як Чапаеў, Шчорс, Руднёў, Пархоменка, Лазо, Дундзіч, матрос Жэлязнякоў і многіх іншых, будуць пастаянна жыць у сэрцах пакаленняў. Аб іх удзячны совецкі народ складае свае песні, аб іх пішуць і яшчэ будуць многа пісаць кніг. Яны натхняюць нашу моладзь на подвігі і гераізм і служаць выдатным прыкладам бязмежнай адданасці свайму народу, радзіме і вялікай справе Леніна—Сталіна.

Таварышы!

7 лістапада 1917 года рабочыя і сяляне пад кіраўніцтвам партыі Леніна — Сталіна зверглі ўрад памешчыкаў і капіталістаў Расіі і ўзялі ўладу ў свае рукі. На свет з'явілася новая, яшчэ ніколі да таго не існаваўшая, совецкая соцыялістычная дзяржава на чале з рабоча-сялянскім урадам. З гэтага моманту разгарэлася сапраўды гераічная барацьба рабочага класа, працоўнага сялянства і ўсяго чэснага, што было ў нашым народзе, з азвярэлай расійскай контррэволюцыяй і іншаземнай інтэрвенцыяй.

Пачалася ўзброеная схватка новага, толькі што нарадзіўшагася соцыялістычнага свету з светам гвалту і злачынстваў — з светам капіталістычным. Керэнскія і Гучковы, генералы Красновы, Каледзіны, Карнілавы, Дзенікіны і Калчакі — усе гэтыя абаронцы царскага самадзяржаўя і капіталістычнага ладу, агенты замежных інтэрвентаў і многія іншыя душыцелі рускага народа ўзначалілі чорныя сілы контррэволюцыі і прабавалі ў зародку разграміць і патапіць у крыві рэспубліку советаў.

Узброеныя сілы маладой совецкай дзяржавы, якія складаліся ў той час з шматлікіх, але разрозненых і дрэнна арганізаваных атрадаў Чырвонай гвардыі, створаных рабочымі на фабрыках і заводах, і асобных часцей старой царскай арміі, перайшоўшых на старану пролетарскай рэволюцыі, не маглі, разумеецца, доўга процістаяць аб'яднаным сілам унутранай контррэволюцыі і іншаземнай інтэрвенцыі, у кароткі час ахапіўшай усе ўскраіны Совецкай Расіі.

Партыя Леніна—Сталіна, рабоча-сялянскі ўрад на вопыце разгарнуўшайся крывавай барацьбы пераконваліся ў неабходнасці хутчэйшага пераходу да рэгулярнай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, якая магла-б адстаяць справу рэволюцыі ад унутранай контррэволюцыі і паспяхова адбіць шматлікія рэгулярныя войскі замежных інтэрвентаў.

28 студзеня 1918 года вялікі Ленін падпісаў дэкрэт аб арганізацыі новай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, а праз 15 дзён — другі дэкрэт аб роспуску старога марскога флота і стварэнні новага рабоча-сялянскага Чырвонага Флота.

Наступныя падзеі паказалі, наколькі мудры і дальнабачны былі гэтыя рашэнні.

Ужо к пачатку 1919 года ўнутраная контррэволюцыя, не лічачы замежных інтэрвентаў, мела звыш 700.000 белагвардзейскіх войск, арганізаваных у атрады, дывізіі, карпусы і арміі, кіруемыя віднейшымі царскімі генераламі і генштабамі буйнейшых капіталістычных краін. Разгарнулася сапраўдная, крывяпралітная, вялікая вайна.

На-смерць перапалоханае пролетарскай рэволюцыяй у Расіі імперыялістычнае звяр'ё ўсіх велічынь — ад буйных сланоў да мізэрных мосек уключна — спяшалася на дапамогу расійскай контррэволюцыі з мэтай урваць пажырней кавалак, забяспечыць за сабой долю ў грабяжы совецкага народа.

Знятыя спецыяльна з імперыялістычных франтоў і кінутыя на нашу тэрыторыю войскі інтэрвентаў, разам з расійскай контррэволюцыяй, захватвалі адну за другой часці совецкай тэрыторыі. Беларусь і Украіна, Паўночны Каўказ і Закаўказзе, Паволж'е і Сярэдняя Азія, Урал, Заходняя і Усходняя Сібір, Забайкалле і Далёкі Усход, Курск, Варонеж, Орол і непасрэдныя подступы да самага Ленінграда — усе гэтыя раёны і гарады палыхалі ў вогнішчы вайны, паліваліся свяшчэннай крывёю нашых рабочых і сялян.

Германія, Англія, Францыя, Італія, ПАЗШ, Японія, Польшча, Румынія, Эстонія, Латвія, Літва, Чэхаславакія, Фінляндыя, Грэцыя — такі няпоўны пералік краін, урады якіх прыкладалі тады ўсе намаганні, каб з дапамогай сваіх войск, разам з белымі арміямі, затапіць у крыві рабочых і сялян пролетарскую рэволюцыю, заняволіць нашы народы, знішчыць іх свабоду і незалежнасць, расчляніць і разграбіць па частках совецкую дзяржаву.

Да 400.000 адборных салдат, узброеных лепшай баявой тэхнікай на чале з не менш адборнымі афіцэрамі і генераламі, рушаных указанымі дзяржавамі з поўдня, захада, поўначы і ўсхода, палілі нашы гарады і сёлы, грабілі, вешалі і расстрэльвалі совецкі народ, — словам, на справе дэманстравалі перад нашым народам сваю капіталістычную «цывілізацыю» і «культуру».

Паспяхова змагацца ў разліку на канчатковую перамогу з гэтымі сіламі ўнутранай контррэволюцыі і замежнай інтэрвенцыі маглі толькі рэгулярная, пабудаваная па ўсіх правілах ваеннай арганізацыі, Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Чырвоны Марскі флот.

І наша партыя разгарнула тытанічную работу па арганізацыі рэгулярнай Чырвонай Арміі і Чырвонага Ваенна-Марскога Флота, па стварэнню моцнай базы для баявога харчавання ўзнікшых ва многіх месцах баявых франтоў.

Неймаверна цяжкія былі ўмовы для гэтай работы. Страшэнная стомленасць народа ад шматгадовай імперыялістычнай вайны, разбураная і без таго нямоцная народная гаспадарка, худасочная ваенная прамысловасць, сабатаж старога чыноўніцтва ўсіх ведамстваў, дзяржаўнага і грамадскага апарата — усё гэта, як здавалася многім, стаяла непераможнай перашкодай на шляху правадзіўшыхся партыяй і ўрадам мерапрыемстваў па стварэнню сваіх боездольных узброеных сіл.

У дадатак да ўсяго сказанага, таварышы, унутры самой нашай партыі разгарнулі здрадніцкую работу трацкісцка-бухарынскія элементы, якія прабавалі з дапамогаю хлёсткіх, а на справе правакатарскіх лозунгаў, збіць з ленінскага шляху нашу партыю, перашкодзіць вялікаму Леніну і яго верным саратнікам ажыццяўляць адзіна правільную палітыку нашай дзяржавы.

«Не мір і не вайна», «Свяшчэнная вайна супроць сусветнай буржуазіі» — усе гэтыя і падобныя ім правакатарскія лозунгі троцкіх, бухарыных і інш. мелі адну адзіную мэту ўпутаць нашу краіну ва ўзброеную сутычку з імперыялістамі ў момант, калі совецкая ўлада яшчэ не мела сваёй моцнай арміі і гэтым самым ліквідаваць совецкую ўладу і расчысціць шлях для перамогі буржуазіі і поўнай рэстаўрацыі капіталізма ў нашай краіне.

Але партыя Леніна—Сталіна, геніяльны Ленін ўсё перамаглі, разграмілі гэтых, як тады здавалася, левакомуністычных фразёраў, а на самой справе — здраднікаў і правакатараў, і, не гледзячы на ўсе труднасці, Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Чырвоны Флот былі створаны. У агні бітваў жорсткай грамадзянскай вайны гэтыя армія і флот складваліся ў магутную дысцыплінаваную пераможную шматмільённую сілу совецкай дзяржавы, канчаткова разграміўшую айчынную контррэволюцыю і на-галаву разбіўшую замежных інтэрвентаў.

Наша партыя ўправе ганарыцца, таварышы, што ёй удалося стварыць такія ўзброеныя сілы пераможшага пролетарыята, якія з гонарам вышлі з цяжкага выпрабавання, адстаялі свабоду і мірную працу для рабочых і сялян вялікага Совецкага Саюза.

У чым сіла Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Чырвонага Флота

Як магло здарыцца, што галодныя, змучаныя імперыялістычнай вайной, рабочыя і сяляне нашай краіны ва ўзброенай барацьбе перамаглі арміі царскіх генералаў і міжнародных інтэрвентаў?

Як магло адбыцца, што маладая Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот, колькасна ўступаўшыя сваім ворагам, слаба ўзброеныя, цярпеўшыя нястачу ў боепрыпасах і самым неабходным, апракінулі, разбілі на-галаву шматлікія, добра забяспечаныя баявой тэхнікай арміі ўнутранай і знешняй контррэволюцыі?

Галоўная прычына бліскучых перамог Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота заключаецца ў тым, таварышы, што рабочы клас і працоўнае сялянства Расіі змагаліся за свае класавыя інтарэсы, за сваю кроўную справу, што яны, рабочыя і сяляне, самкнуліся ў цесны, брацкі саюз у барацьбе за гэтыя свае класавыя інтарэсы, за незалежнасць сваёй радзімы, за сваю народную ўладу.

Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот былі не толькі ваеннай, баявой арганізацыяй. Яны адначасова былі самай сапраўднай арганізацыяй неразрыўнай сувязі рабочых і сялян! Тут у цесным садружастве байцоў і камандзіраў — лепшых сыноў нашага народа — расла і мацнела ў баявых сутычках з ворагамі, ва ўмовах баявога паходнага жыцця, непарушная дружба, брацкі саюз рабочых і сялян.

Таварыш Ленін у адным з сваіх зваротаў да Чырвонай Арміі вясной 1919 г., растлумачваючы чырвонаармейцам мэты інтэрвентаў, гаварыў:

«Чырвоная Армія моцная тым, што свядома і аднадушна ідзе ў

(ПРАЦЯГ НА 2 СТАР.).

ПРЫВІТАННЕ ВЫКАНАЎЧАГА КАМІТЭТА КОМУНІСТЫЧНАГА ІНТЭРНАЦЫЯНАЛА
РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ І ВАЕННА-МАРСКОМУ ФЛОТУ

Выканком Комуністычнага Інтэрнацыянала шле палкае прывітанне Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскому Флоту ў дзень яе 20-годдзя.

Увесь 20-гадовы слаўны шлях Чырвонай Арміі — шлях доблесці і гераізма. Створаная ў агні Вялікай соцыялістычнай рэволюцыі і грамадзянскай вайны пад непасрэдным кіраўніцтвам Леніна і Сталіна, Чырвоная Армія атрымала незабыўныя перамогі над белагвардзейскімі арміямі контррэволюцыйных генералаў і замежных інтэрвентаў. Чырвоная Армія з таго часу няўхільна ахоўвае свабоду і незалежнасць краіны пераможшага соцыялізма. Вялікія дасягненні Чырвонай Арміі ў справе тэхнічнага ўзброення і асваення сучаснай ваеннай тэхнікі. Выдатныя яе поспехі ў галіне выхавання цудоўных кадраў.

Гераічная Чырвоная Армія з'яўляецца гордасцю не толькі совецкага народа, але і ўсяго міжнароднага пролетарыята. Яе заслужана любяць не толькі працоўныя Совецкага Саюза, але і працоўныя ўсіх краін.

У асобе Чырвонай Арміі совецкі і міжнародны рабочы клас маюць першую ў свеце соцыялістычную армію, якая абараняе панаванне працоўных, вызваленых ад эксплаатацыі.

Разам з тым, Чырвоная Армія — магутны аплот усеагульнага міру; яна «выхоўваецца з першага-ж дня свайго нараджэння ў духу інтэрнацыяналізма, у духу любві і павагі да рабочых усіх краін, у духу захавання міру паміж народамі». (Сталін).

Немагчыма абараняць усеагульны мір пацыфісцкімі дэкларацыямі. Гэта ніколі не было так ясна, як у сучасны момант, калі злачынныя фашысцкія агрэсары ўжо вядуць разбойніцкую вайну ў Іспаніі і Кітаі і нагла раскрываюць свае далейшыя захватніцкія планы, пагражаючы свабодзе ўсіх міралюбівых народаў. Калі-б не было магутнай Чырвонай Арміі СССР і міжнароднага масавага руху за мір, фашысцкія авантурысты з Берліна, Рыма і Токіо, несумненна, ужо запалілі-б пажар вайны ва ўсім свеце.

Таму кожны прыхільнік міру, кожны шчыры прыяцель Совецкага Саюза сёння вітае магутнасць непераможнай Чырвонай Арміі.

Невычарпальнай крыніцай сілы Чырвонай Арміі з'яўляецца любоў і падтрымка як народных мас СССР, так і працоўных усяго свету.

Міжнародны рабочы клас ведае, што Чырвоная Армія выхавана ў духу адзінства інтарэсаў рабочых усіх краін, што яна моцна соцыялістычнай свядомасцю сваіх байцоў і камандзіраў. Таму яна і з'яўляецца арміяй рабочых усіх краін.

Заўзятыя ворагі міжнароднага пролетарыята — фашысты і іх разгромленая трацкісцка-бухарынская агентура марна стараліся пахіснуць баявую магутнасць Чырвонай Арміі. Шляхам бесперапыннага антысовецкага цкавання і паклёпу капіталісты і іх лакеі дабіваюцца разбурэння сувязей паміж рабочым класам СССР і рабочымі іншых краін, каб пазбавіць іх узаемнага падтрымання ў барацьбе супроць вайны і фашызма.

Тым больш неабходна іменна цяпер умацаваць брацкія узы рабочых усіх капіталістычных краін з совецкім рабочым класам і дабіцца хутчэйшага ўстанаўлення адзінства дзеянняў міжнароднага рабочага руху ў абарону іспанскага і кітайскага народаў, у абарону працоўных капіталістычных краін ад наступлення фашызма, у абарону ўсеагульнага міру.

Няхай фашысцкія падпальшчыкі вайны ведаюць, што калі яны асмеляцца напасці на Краіну Советаў, то міжнародны рабочы клас зможа мабілізаваць усе свае сілы на абарону СССР. Фашысцкія драпежнікі і іх саўдзельнікі ўбачаць, што і ў іх краінах знойдуцца мільёны прыяцеляў і саюзнікаў гераічнай Чырвонай Арміі, гатовых паўстаць супроць фашысцкага варварства і капіталізма.

Няма ў свеце такіх сіл вайны і рэакцыі, якія ўстаялі-б перад аб'яднанымі сіламі міжнароднага пролетарыята і працоўных Совецкага Саюза. Залогам цвёрдай упэўненасці ў перамозе працоўных усіх краін з'яўляецца іх бязмежная любоў да СССР, як аплоту соцыялізма, міру і свабоды народаў.

Залогам перамогі працоўных над капіталістычнай рэакцыяй з'яўляецца совецкі патрыятызм і бязмежная адданасць Чырвонай Арміі справе пролетарскага інтэрнацыяналізма.

Залогам гэтага з'яўляецца ўвесь рэволюцыйны вопыт і пацверджаная сусветна-гістарычнымі поспехамі правільнасць марксісцка-ленінскай палітыкі **партыі большэвікоў** — арганізатара і правадыра Чырвонай Арміі.

Залогам гэтага з'яўляецца кіраўніцтва вялікага **Сталіна**, будаўніка Чырвонай Арміі, тварца яе магутнасці, геніяльнага яе легендарных перамог і натхніцеля яе гераізма.

Няхай жыве Чырвоная Армія, армія працоўных усіх краін!

ВЫКАНАЎЧЫ КАМІТЭТ КОМУНІСТЫЧНАГА ІНТЭРНАЦЫЯНАЛА.

«Правда», 23 лютага.

XX ГОД РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ І ВАЕННА-МАРСКОГА ФЛОТА

Прамова народнага камісара абароны маршала Совецкага Саюза таварыша К. Е. ВАРАШЫЛАВА

на ўрачыстым пасяджэнні Маскоўскага совета Рабоча-Сялянскіх і Чырвонаармейскіх Дэпутатаў з удзелам грамадскіх арганізацый і вайсковых часцей, прысвечаным 20-годдзю Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота

ПРАЦЯГ

бой за сялянскую зямлю, за ўладу рабочых і сялян, за совецкую ўладу.

Чырвоная Армія непераможна, бо яна аб'яднала мільёны працоўных сялян з рабочымі, якія навучыліся цяпер змагацца,... смялей і смялей ідуць на ворага, ведаючы, што блізка яго паражэнне». (Ленін, творы, т. XXIV, стар. 97).

Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот моцны тым, што яны не процістаяць народу, не пастаўлены над ім, не адгароджаны ад яго. Яны — самі складаюцца з лепшай часткі народа, служаць яму, абараняюць інтарэсы ўсяго народа, тым самым абараняючы свае ўласныя інтарэсы.

У рады Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота заўсёды ішлі перадавыя, свядомыя прадстаўнікі рабочага класа і сялянства. На ўсіх этапах грамадзянскай вайны, у самыя цяжкія моманты жыцця нашай дзяржавы, ні на міг не парывалася неразрыўная, арганічная сувязь Чырвонай Арміі з сваім народам. Армія і Флот бесперапынна і багата чэрпалі сілы з рабочых і сялянскіх мас, папаўняючы свае радзеўшыя рады. Усё лепшае, што мелася ў народзе, ішло ў Чырвоную Армію, ішло ў бой.

Пастаяннай любоўю і ўвагай акружаў народ сваю армію.

Таварыш Сталін у сваёй прамове, прысвечанай 10-годдзю РСЧА, гаварыў:

«Нідзе ў свеце няма такіх любоўных і клапатлівых адносін з боку народа да арміі, як у нас... Наша армія ёсць адзіная ў свеце, якая мае спачуванне і падтрыманне з боку рабочых і сялян. У гэтым яе сіла, у гэтым яе моц». (Сталін. Аб трох асаблівасцях Чырвонай Арміі).

Узброеныя сілы Совецкага Саюза з'яўляліся своеасаблівым акумулятарам рэвалюцыйнай энергіі і энтузіязма мільённых мас працоўных. Тут, у радах арміі і флота, гэта воля, рэвалюцыйная энергія і энтузіязм рабочых і сялян, арганізаваныя і накіраваныя большэвіцкай партыяй у русло барацьбы за совецкую ўладу, за шчасце і новае жыццё народа, нязменна давалі пераможныя, бліскучыя рэзультаты.

У гэтым была, ёсць і будзе сіла і магутнасць нашай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота. Гэтага пазбаўлены арміі капіталістычных краін, назначэнне якіх заключаецца ў тым, каб абараняць інтарэсы невялікай кучкі эксплаататараў-капіталістаў супроць інтарэсаў мільёнаў працоўных, супроць сваіх уласных інтарэсаў.

Старая царская армія, як і іншыя буржуазныя арміі, была аплотам закабалення і прыгнечання народаў, насяляўшых царскую Расію.

Наша Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія, разграміўшы Калчака і Дзенікіна, Юдзеніча, Врангеля і іншых ворагаў працоўных, разбіўшы і выгнаўшы ў тры шыі з межаў нашай краіны замежных інтэрвентаў і іх агентуру — буржуазна-нацыяналістычныя ўрады, вызваляла прыгнечаныя народы і забяспечвала іх палітычную і эканамічную свабоду і незалежнасць. І таму яна была і ёсць блізкай і роднай вызваленым народам Совецкага Саюза.

З першых дзён свайго існавання Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот будаваліся і выхоўваліся ў духу сапраўднага інтэрнацыяналізма. Інакш і не магло быць. Дзецішча большэвіцкай партыі, яны цалкам успрынялі вялікія ідэі Маркса — Энгельса — Леніна — Сталіна. Гэта рабіла і робіць чырвонаармейцаў і чырвонафлотцаў, нашых камандзіраў і начальніцкі састаў свядомымі барацьбітамі за социялізм, за справу вызвалення працоўных усяго свету ад капіталістычнага рабства.

Чырвонаармейцу і чырвонафлотцу, усяму асабоваму саставу арміі і флота чужды пачуцці расавай і нацыянальнай непрыязні, чаго не можа сказаць аб сабе ні адна армія капіталістычных дзяржаў. Наадварот, асновай духоўнага і маральнага выхавання салдат любой капіталістычнай арміі з'яўляецца шавінізм, прывіццё салдату нацыянальнай і расавай нянавісці і варожасці да людзей не яго нацыі або расы.

Чырвонаармеец і чырвонафлотец, як і ўсякі совецкі грамадзянін, паважае працоўных усіх нацый і рас, адносіцца да іх, як да братоў па працы, па класу. Іменна таму нашы байцы, Чырвоная Армія і Чырвоны Флот карысталіся і карыстаюцца ў працоўных усяго свету нязменнай любоўю.

Крыніца сілы Чырвонай Арміі і Чырвонага Флота заключаецца, нарэшце у тым, што іх стварыла, сваёй крывёю заўсёды змацоўвала наша партыя, што іх пеставалі, імі кіравалі таварышы Ленін і Сталін. **(Працяжныя апладысменты).**

Усе бліскучыя перамогі ў грамадзянскай вайне, усё жыццё і дзейнасць Чырвонай Арміі і Флота неразрыўна звязаны з нашай партыяй. Ваенныя советы франтоў і армій, партыйныя арганізацыі, ваенныя камісары і палітычныя аддзелы ў часцях — гэтыя органы комуністычнай партыі былі і астаюцца тым цудоўным цэментам, які змацоўваў і змацоўвае ўвесь асабовы састаў арміі ў адзіны, маналітны, адданы большэвіцкай партыі і совецкаму ўраду баявы калектыў.

Ваенны камісар, яго арганізатарская і палітыка-маральная роля ў дзейнічаючай арміі былі выключна вялікі.

«Без ваенкома мы не мелі-б Чырвонай Арміі», — гаварыў В. І. Ленін.

(Ленін, т. XXV, стар. 302).

Роля камісара ў даны час узрастае ў сувязі з новымі задачамі, якія стаяць перад Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміяй.

«Ваенкомы павінны быць душой ваеннай справы», — гаворыць таварыш Сталін.*)

Гэта ўскладае на ваеннага камісара надзвычай вялікую адказнасць і патрабуе ад яго напружанай большэвіцкай работы ва ўсіх галінах ваеннай справы.

Ваенны камісар абавязан ва ўсё ўваходзіць і абавязкова вывучаць і ведаць даручаную яму справу. Без сапраўдных палітработнікаў і ваенных камісараў у нас не можа быць той Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, якая нам патрэбна для барацьбы і перамог над капіталістычнымі, фашысцкімі арміямі ў выпадку іх нападу на совецкую краіну.

І ў годы грамадзянскай вайны і ў перыяд мірнага будаўніцтва партыя Леніна — Сталіна, яе лепшыя людзі, пастаўленыя на розныя пасты ў радах Чырвонай Арміі, забяспечвалі ёй боездольнасць, поспехі і паступальны рух.

Велізарна і рознастайна роля ў барацьбе і будаўніцтве Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Чырвонага Флота выдатных пролетарскіх рэвалюцыянераў, верных сыноў партыі Леніна — Сталіна, незабыўнай памяці нашых друзей — Фрунзе, Дзяржынскага, Кірава, Куйбышава і Орджанікідзе. Справы і подвігі гэтых вьпрабаваных барацьбітоў і будаўнікоў нашай вялікай соцыялістычнай дзяржавы і яе ўзброеных сіл будуць служыць прыкладам для жывучых і будучых пакаленняў. Памяць аб іх для ўсіх працоўных свяшчэнна!

У гады грамадзянскай вайны наша партыяператварыла большую частку сваіх радоў у ваенных арганізатараў і байцоў. Яна растлумачвала чырвонаармейскім і чырвонафлоцкім масам мэты і задачы ўзброенай барацьбы, згуртоўвала іх вакол зразумелых і дарагіх ім лозунгаў і паказвала прыклады сапраўднага гераізма ў барацьбе за іх ажыццяўленне.

Па далёка няпоўных даных да лютага 1919 года, гэта значыць праз год пасля выдання ленінскіх дэкрэтаў аб арганізацыі ўзброеных сіл краіны, у Чырвонай Арміі і Флоце было ўжо 1.500 партыйных ячэек.

У жніўні 1919 года лік комуністаў дзейнічаючай арміі перавышаў 120.000 чалавек. У «партыйны тыдзень», які адбываўся ў Чырвонай Арміі і Флоце ў кастрычніку—снежні 1919 года, у комуністычную партыю ўступіла да 25 проц. усёй Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

Калі прыняць пад увагу, таварышы, ваенна-палітычнае становішча совецкай рэспублікі таго часу, калі вогненае кальцо контррэволюцыі і замежнай інтэрвенцыі, бесперапынна сціскаючыся, пагражала самаму сэрцу пролетарскай рэволюцыі — Маскве, калі бядоты вайны дасягнулі свайго кульмінацыйнага пункту, калі голад, тыф і іншыя жахі гулялі па совецкай зямлі, стане зразумелым, якім бязмежным давер'ем і любоўю карысталася наша партыя ў байцоў і камандзіраў Чырвонай Арміі і Чырвонага Флота. Фактам свайго ўступлення ў рады нашай партыі вялізная маса байцоў падкрэслівала сваю бязмежную адданасць справе пролетарскай рэволюцыі, сваю поўную гатоўнасць змагацца ў радах партыі за ўладу советаў, за справу соцыялізма да канца, да поўнай перамогі над капіталістамі і памешчыкамі, кулакамі і інтэрвентамі.

К пачатку 1920 года ў Чырвонай Арміі і Флоце ўжо налічвалася каля 300.000 комуністаў і кандыдатаў, гэта значыць большая палова ўсёй нашай партыі. Гэты трохсоттысячны масіў комуністаў, кіруемы Леніным і Сталіным, і быў, у канчатковым выніку, той арганізуючай і накіроўваючай сілай, якая стварыла магутнасць і несакрушальнасць Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота і прадвызначыла канчатковую нашу перамогу.

Вялікі Ленін з выключнай увагай і з асаблівымі клопатамі адносіўся да ўсяго, што датычыла арганізацыі ўзброеных сіл пролетарскай дыктатуры. Пад яго асабістым кіраўніцтвам вырашаліся ўсе важнейшыя пытанні арганізацыі і камплектавання, палітработы, снабжэння і баявой дзейнасці Чырвонай Арміі. Ленін часта асабіста даваў канкрэтныя ўказанні па рознастайнейшых пытаннях мабілізацыі, арганізацыі рэволюцыйнай актыўнасці мас для забеспячэння перамогі. Ен няўхільна і ўважліва сачыў за тым, каб франты задавальняліся па магчымасці ўсім неабходным. Ен знаходзіўся ў бесперапыннай дзелавой, заўсёды актуальнай перапісцы з многімі палітработнікамі, камандзірамі, установамі арміі і флота. Ен хацеў усё ведаць, што робіцца на франтах, у арміях, у асобных часцях. Ен ва ўсё ўнікаў.

Аднак, сачыць, уздзейнічаць на баявыя франты ён мог толькі праз сваіх верных, адданых справе і яму, нашаму Леніну, людзей. **Бліжэйшым саратнікам і пастаянным ваенным саветнікам Леніна быў таварыш Сталін. (Бурныя апладысменты).**

На працягу трох год грамадзянскай вайны таварышу Сталіну прышлося падоўгу працаваць на розных баявых франтах. Не было амаль ні аднаго баявога ўчастка, дзе-б не пабываў ці не працаваў таварыш Сталін. А там, дзе ваеннае становішча рабілася цяжкім, крызісным, ён з'яўляўся, як правіла, абавязкова. Ленін вельмі добра ведаў, што толькі Сталіну пад сілу справіцца з задачамі, якія ўзнікалі ў сувязі з небяспекай, а іншы раз і з пагражаўшай катастрофай на фронце. І Ленін у гэтым ні разу не памыліўся. **(Працяглыя апладысменты).**

Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот перамагалі, былі і астаюцца моцнымі таму, што яны, апрача баявой тэхнікі, узброены яшчэ вялікімі ідэямі Маркса — Энгельса — Леніна — Сталіна, што кожны крок іх дзейнасці быў пранізан уплывам нашай партыі, што імі ў грамадзянскай вайне кіравалі вялікія стратэгі пролетарскай рэволюцыі Ленін і Сталін. **(Апладысменты).**

*) Тэзісы для прапагандыстаў да 20-годдзя РСЧА і Ваенна-Марскога Флота, «Правда» ад 16/II-1938 г.

РСЧА расла і мацнела разам з ростам усёй краіны

Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот на працягу ўсіх 20 год будаваліся і ўдасканальваліся пад кіраўніцтвам партыі і ўрада, пад пільным і непасрэдным наглядам нашага Сталіна і к цяперашняму часу з'яўляюцца цалкам сучаснымі, тэхнічна добра аснашчонымі ўзброенымі сіламі, дастойнымі тых гістарычных задач, якія ўскладзены на іх нашай партыяй і рабоча-сялянскім урадам. **(Апладысменты).**

Велізарныя дасягненні ў будаўніцтве ўзброеных сіл нашай краіны за 20 год мы маем таму, што ў самым соцыялістычным ладзе закладзены неабмежаваныя магчымасці росквіту ўсіх вытворчых сіл совецкай дзяржавы; таму, што сама соцыялістычная дзяржава за 20 год вырасла ў магутную, культурную, бесперапынна квітнеючую соцыялістычную дзяржаву.

За дзве сталінскія пяцігодкі ў жыцці нашай краіны многае і карэнным чынам змянілася.

Гэтыя гады былі гадамі бурнага росту нашай соцыялістычнай індустрыі і калгаснай сельскай гаспадаркі. За гэтыя гады арганізавана занава або атрымалі велізарнае развіццё цэлы рад важнейшых галін прамысловасці.

Усё гэта непасрэдна і прама адлюстравалася на аснашчэнні і ўзбраенні арміі і флота; усё гэта прадаўжае служыць надзейнай і трывалай базай бесперапыннага росту і ўдасканальвання нашых узброеных сіл.

Таварышы! Мы ўсе добра ведаем, што такое сучасныя арміі буржуазных, імперыялістычных краін.

Гэта перш за ўсё баявыя машыны самых рознастайных канструкцый і баявога прызначэння. Яшчэ не так даўно асобныя буржуазныя ваенныя спецыялісты — апалагеты танкаў і авіяцыі — так захапляліся машынай, што ўгледзелі ў ёй панацэю ад усіх бед, нават ад немінучых надыходзячых рэволюцый. Яны бачылі ў баявых машынах пазбаўленне ад неабходнасці мець шматмільённыя арміі, якія, як цяпер ужо добра вядома, не заўсёды паслухмяны і пакорны; марылі аб малых машынізаваных арміях, укамплектаваных надзейным, верным пануючаму буржуазнаму ладу асабовым саставам. Апрача пісання і разгавораў, аднак, нічога з гэтага не вышла. Цяпер прызнана і праводзіцца ў жыццё ўсімі ўрадамі і генеральнымі штабамі капіталістычных краін правіла: больш баявых машын і сучаснай зброі, але абавязкова і самая большая армія, якую толькі ў сілах мець даная буржуазная дзяржава. Паглядзім, як толькі пры гэтым будзе вырашацца імперыялістамі пытанне наконт небяспекі магчымых «непрыемных непаразуменняў» (чытай рэволюцый), немінуча звязаных з вялікімі мабілізаванымі арміямі, але гэта ўжо іх справа.

Імперыялістычная буржуазія, асабліва фашысцкая яе частка, у пытаннях узбраенняў, можна сказаць, закусіла вудзіла. Зараз ужо не гонка паміж буржуазнымі дзяржавамі ў справе ўзбраенняў, а ўзнікла і дзейнічае нейкая дзікая скачка. Трацяцца шалёныя сродкі на ўзбраенні, і ўсё-ж усё не перастаюць крычаць: мала, мала, давай больш!

У шалёным ажыятажы ўзбраенняў буржуазія арганізоўвае сусветную бойню, якая гатова разразіцца ў любы момант. Арганізаваны і раздуты фашысцкімі краінамі — на захадзе і ўсходзе — ваенны пажар пагражае распаўсюдзіцца і ахапіць увесь свет.

Пад пастаяннай пагрозай нападу знаходзіцца наша совецкая краіна. Яе баяцца, яе больш за ўсё ненавідзяць імперыялісты, яна папярок горла стала фашысцкім правадырам і заправілам. Яны гатовы ўтапіць нас у лыжцы вады.

Наша армія і флот, таварышы, існуюць не для агрэсіі. Цяпер гэта вядома і малому дзіцяці. Яны не збіраюцца нападаць на каго-б там ні было. Але зорка сачыць, пільна наглядаць за адбываючыміся падзеямі, быць гатовымі кожны міг знішчыць ворага, не дапусціўшы яго перайсці нашы граніцы, гэта іх прамы і свяшчэнны абавязак. Армія і флот заклікаоы абараняць сваю совецкую, соцыялістычную дзяржаву. Але яны, на жаль, не могуць перашкодзіць любой буржуазнай арміі ці групе іх напасці на нашу радзіму іншым шляхам, як толькі процістаўіць ім сваю магутнасць і сілу. Вось чаму наша армія і Ваенна-Марскі Флот не могуць, не маюць права быць горш, слабей, у якіх бы та ні было адносінах, армій і флотаў сваіх капіталістычных суседзяў.

Нашы ўзброеныя сілы прыведзены ў належны баявы парадак, яны машынізаваны не горш, чым у любой капіталістычнай краіне. Мы ведаем, што партыя і ўрад, наш мудры Сталін будуць і надалей рабіць усё, каб нашы армія і флот бесперапынна атрымлівалі высокую баявую тэхніку, а, значыць, каб узброеныя сілы соцыялізма былі самымі магутнымі, самымі машынізаванымі і таму ніколі, нідзе і нікім неперажомнымі. **(Працяглыя апладысменты).**

Сухапутныя сілы

Нашы стралковыя войскі маюць у поўнай меры сучаснае і ў патрэбнай колькасці ўзбраенне.

Аснашчанасць баявой тэхнікай і ўзбраеннем нашай стралковай дывізіі к данаму часу стаіць на належным узроўні і не ўступае дывізіям самых перадавых капіталістычных краін.

Пяхотныя войскі Чырвонай Арміі заслугоўваюць таго, каб імі ганарылася ўся совецкая краіна.

Колькі-б мы ні мелі танкаў, авіяцыі і іншых навейшых сродкаў барацьбы, пяхота пакуль што астаецца асноўным родам войск. Без пяхоты ні танкі, ні авіяцыя, ні конніца вырашыць поўнасцю задач баёў і вайны не могуць.

Нашы скромныя, але выдатныя стралкі і камандзіры і на манеўрах, і пры ахове совецкіх граніц паказваюць узоры баявой вывучкі, самаадданасці, вынослівасці, рухомасці, стойкасці і высокай баявой гатоўнасці. Мы ведаем, што гераічныя стралковыя войскі, не гледзячы на дрэннае ўзбраенне і аснашчэнне, былі галоўнай і пераможнай сілай у грамадзянскай вайне. Яны і надалей астануцца грознай сілай для ворага, надзейным вартавым совецкай рэспублікі.

Артылерыя

Артылерыя, не гледзячы на наяўнасць новых сур'ёзных баявых сродкаў падаўлення, як танкі і авіяцыя, астаецца адным з важнейшых родаў войск у сучаснай вайне. Гэта палажэнне поўнасцю пацвярджаецца іспанскай і японска-кітайскай войнамі, дзе артылерыя, судзячы па даных прэсы, займае адно з галоўных месц у баявых аперацыях.

Таму намі, побач з развіццём новых родаў войск, артылерыі заўсёды аддавалася і аддаецца асабліва вялікая ўвага. Дастаткова сказаць, што гэтай справай непасрэдна і ўшчыльную займаецца сам таварыш Сталін. **(Бурныя апладысменты).**

Асабовы састаў нашай артылерыі цалкам падрыхтаван і добра ведае сваю справу. Быць добрым артылерыстам, асабліва артылерыйскім камандзірам, азначае быць усебакова адукаваным чалавекам.

Бадай, ні адзін род зброі не патрабуе ад камандзіра і байца такой дысцыпліны, розуму, волі і ведаў, як артылерыя. Рабоча-сялянскія камандзіры і байцы чырвонай артылерыі не складаючы рук працуюць над сваім дасканаленнем і дабіваюцца нядрэнных рэзультатаў. Наша артылерыя расце, удасканальваецца і знаходзіцца на вышыні вялікіх, баявых задач, якія стаяць перад ёю.

Конніца

Конніца ва ўсіх арміях свету перажывае, вярней перажыла ўжо, крызіс і ў многіх арміях амаль што зышла на нішто. Вопыт сусветнай, пазіцыйнай вайны і асабліва пасляваеннае развіццё авіяцыі, танкаў і насычэнне сучасных баявых франтоў артылерыйскім і кулямётным агнём — усё гэта, разам узятае, прывяло генеральныя штабы многіх капіталістычных краін да пераканання, што конніца ў будучай вайне не знойдзе свайго месца.

Мы стаім на іншым пункце гледжання. Зразумела, умовы для дзеянняў конніцы ў будучых войнах будуць рэзка адрозніваццца ў параўнанні з тым, што было раней, і ранейшая гордая назва царыцы палёў зараз не зусім да яе падыйдзе. Гэта ўсё бясспрэчна, асабліва для заходніх краін. Аднак, мы пераканаы, што наша доблесная конніца яшчэ не раз прымусіць аб сабе гаварыць, як аб магутнай і пераможнай чырвонай кавалерыі. Наша конніца поўнасцю і адпаведна сучасным умовам рэарганізавана. Яна не безабаронна супроць авіяцыі і танкаў і пабудавана так, што і ва ўзаемадзеянні з іншымі родамі войск і самастойна можа вырашаць сур'ёзныя баявыя задачы. Нашы граніцы, таварышы, неабсяжны, і ворагаў у совецкай дзяржавы нямала. Чырвонай конніцы, яе доблесным байцам і камандзірам таму будзе дзе прыкласці свае намаганні і справай даказаць, што чырвоная кавалерыя па-ранейшаму з'яўляецца пераможнай і сакрушальнай узброенай сілай і можа і будзе вырашаць вялікія задачы на ўсіх баявых франтах. **(Апладысменты).**

Механізаваныя войскі і танкавыя часці

Мотамеханізаваныя і танкавыя часці мы будуем выходзячы з вопыту імперыялістычнай вайны і ўліку вопыту войнаў Іспаніі і Кітая. Мы ўлічваем таксама і своеасаблівасць і асаблівасці нашых граніц, прымаем пад увагу таксама змены ў арганізацыі іншых родаў войск.

К данаму моманту мы маем досыць добрыя ў колькасных і якасных адносінах мотамеханізаваныя і танкавыя войскі.

Асабовы састаў гэтых войск у адносінах ведання сваёй тэхнікі і вынослівасці на ўсіх вучэннях і манеўрах нязменна паказвае сябе дастойным даверанай ім гэтай магутнай зброі. Доблесныя танкісты ўладаюць сваімі танкамі выдатна, нярэдка прама мастацка, ведаюць і любяць сваю справу. Танкавыя войскі будуць адыгрываць на вайне, як гэта мае месца ў Іспаніі і Кітаі ўжо зараз, вялікую і сур'ёзную ролю.

Я магу вас запэўніць, таварышы, што танкавыя войскі Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі заўсёды ў поўнай гатоўнасці выступяць на абарону сваіх граніц, кінуцца на ўзброеныя сілы напаўшага на нашу радзіму ворага. **(Апладысменты).**

Хімічныя часці

Яны маюць абарончае значэнне. Як вядома, у 1925 годзе мы ў Жэневе падпісалі пратакол, які забараняе выкарыстоўванне хімічнай і бактэрыялагічнай зброі на вайне. Совецкая дзяржава ўзятыя на сябе міжнародныя абавязацельствы выконвае няўхільна. На жаль, па-іншаму глядзяць на такога роду акты некаторыя іншыя дзяржавы і ўрады. Асабліва небяспечны погляд на гэты прадмет у фашысцкіх дзяржаў. Вось чаму і нам прыходзіцца праграму абучэння хімічных войск дапаўняць раздзеламі, якія выходзяць за рамкі падрыхтоўкі часцей толькі да абароны ад хімічнага нападу. Мы не хочам, не маем права быць засцігнутымі знянацку.

Хімічныя часці ідуць нага ў нагу з іншымі родамі войск і працуюць многа і нядрэнна і, калі агрэсіўнаму ворагу ўздумаецца калі-небудзь пакрапіць нашы войскі хімічнымі сродкамі, ён атрымае ў адказ тую-ж страшную хімію на сваю ўласную галаву. **(Бурныя апладысменты).**

Ваенна-паветраныя сілы

Партыя, урад і асабліва асабіста таварыш Сталін заўсёды аддавалі і нязменна аддаюць вялікую ўвагу развіццю ваенна-паветраных сіл. Авіяцыйным часцям у будучых войнах адводзіцца, як вядома, сур'ёзная рознабаковая, у тым ліку і вялікая самастойная роля. На іх будуць ускладзены задачы не толькі камбінаваных ва ўзаемадзеянні з іншым родамі войск удараў, ім будзе прадастаўлена рашэнне і самастойных стратэгічных задач. Ужо цяпер Франко ў Іспаніі, японцы ў Кітаі скарыстоўваюць свае авіясілы не толькі як дапаможныя сродкі, але прабуюць рашаць і вялікія аператыўныя задачы.

Сучасная авіяцыя пры яе вялікім радыусе дзеянняў становіцца сродкам, з дапамогаю якога любы агрэсар можа ажыццявіць напад на іншую дзяржаву, калі яму ўздумаецца, нават не маючы з ёю агульных граніц.

Совецкі Саюз мае граніцы з многімі капіталістычнымі краінамі. Мы павінны быць заўсёды і як належыць на-пагатове. Мы абавязаны ўважліва прыглядацца і сачыць за развіццём авіяцыі за граніцай. У гонцы ўзбраенняў паміж буржуазнымі краінамі самая шалёная гонка адбываецца ў галіне будаўніцтва авіяцыі. Буржуазныя краіны, асабліва фашысцкія, не шкадуюць ні сродкаў, ні намаганняў, каб бесперапынна павялічваць свае і без таго ўжо велізарныя авіяцыйныя сілы, каб быць мацней адна другой. Само сабой зразумела, таварышы, мы ні ў якіх спаборніцтвах і гонках не ўдзельнічаем. Аднак, мы не астаемся сляпымі і глухімі да адбываючагася за рубяжом. Мы робім усё, каб ваенна-паветраны флот Совецкага Саюза быў на вышыні, на якой ён абавязан быць. Я павінен сказаць, што паветраныя сілы не адстаюць ад іншых нашых, больш старых родаў войск, а ў тым-сім іх апярэджваюць. Гэта справа таксама знаходзіцца пад асабістым і няўхільным кіраўніцтвам таварыша Сталіна. **(Апладысменты).**

Нашы выдатныя лётчыкі—гордасць совецкага народа—на совецкіх самалётах не раз паказалі сябе сапраўднымі героямі. Нашы лётчыкі ўладаюць поўнасцю, па-сапраўднаму тэхнікай авіяцыйнай справы; яны ведаюць і любяць яе, як належыць ведаць і любіць сваю справу ўсякаму чэснаму партыйнаму і непартыйнаму большэвіку, усякаму чэснаму байцу РСЧА.

Совецкія лётчыкі, моцныя духам, з непахіснай сталінскай воляй, справай даказваюць, на што яны здольны. Лётчыкі-героі Совецкага Саюза становяцца прызнанымі героямі і за межамі нашай радзімы. Яны — пераможцы непрыступных паветраных прастораў — увасабляюць сабой духоўную сілу, спакой і непахісную волю совецкага народа і баявую магутнасць нашай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота. **(Працяглыя апладысменты).**

Іншыя роды войск

У складзе РСЧА і Ваенна-Марскога Флота, побач з асноўнымі родамі войск, ёсць войскі дапаможнага назначэння, войскі — сувязі, інжынерныя, чыгуначныя, проціпаветранай абароны і інш. Аб іх мала гавораць, яны скромны, але гэта не менш патрэбныя, а галоўнае — не менш добрыя, чым любыя іншыя войскі. Людзі і тут, як правіла, дасканалыя, шмат працуючыя і ведаючыя сваю справу.

Марскі флот

Капіталістычныя краіны, побач з узмацненнем сваіх сухапутных і паветраных сіл, прадаўжаюць фарсавана і ўзмоцнена ўзбройвацца на моры.

Наша краіна на дзесяткі тысяч кілометраў амываецца марамі і акіянамі. Ахоўваць совецкія берагі справа не лёгкая. Таму партыя і ўрад аддаюць нашаму ваенна-марскому флоту і берагавой абароне асабліва сур'ёзную ўвагу.

У даны час Ваенна-Марскі Флот прадстаўляе велічыню сур'ёзнага значэння. Ен ужо настолькі моцны, каб надзейна ахоўваць усе нашы блізкія і далёкія марскія граніцы. Воляю партыі і совецкага ўрада, пад непасрэдным наглядам і кантролем таварыша Сталіна, прыняты меры да таго, каб наш Ваенна-Марскі Флот у бліжэйшыя гады вырас, стаў ва ўзровень тых задач, якія стаяць перад краінай па абароне сваіх марскіх граніц.

У мэтах далейшага развіцця марскога флота партыя і ўрад прызналі неабходным выдзяленне ваенна-марскіх сіл у самастойны агульнасаюзны Народны Камісарыят Ваенна-Марскога Флота.

Ваенна-Марскі Флот, яго выдатныя кадры — чырвонафлотцы, камандзіры і палітработнікі заўсёды прадстаўлялі сабой лепшую баявую часць узброеных сіл Совецкага Саюза. Цяпер-жа, калі Ваенна-Марскі Флот стаў самастойным Народным Камісарыятам, яго выдатныя людзі зрабілі ўсё, а стала быць тое, што трэба, каб у невялікія тэрміны дабіцца вялікіх рэзультатаў па будаўніцтву магутнейшага Чырвонага Ваенна-Марскога Флота. **(Апладысменты).**

Мы вельмі добра ведаем асабовы састаў марскіх сіл, ведаем яго ўпартасць, баявую загартоўку, беззаветную адданасць справе соцыялізма, справе партыі Леніна — Сталіна і мы пераканаы ў паспяховым вырашэнні Народным Камісарыятам Ваенна-Марскога Флота, на чале з Петром Александравічам Смірновым, усіх пастаўленых перад ім задач. **(Апладысменты).**

* * *

Таварышы! Уся наша соцыялістычная індустрыя і Народны Камісарыят абароннай прамысловасці ў першую галаву прарабілі і прадаўжаюць весці гіганцкую работу па аснашчэнню і ўзбраенню сваіх Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

На падставе перамог двух сталінскіх пяцігодак зроблена карэнная тэхнічная рэканструкцыя нашых узброеных сіл. Соцыялістычныя фабрыкі і заводы далі і даюць Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскому Флоту сучасную баявую тэхніку ўсіх найменаванняў і назначэння.

Сёння, у дзень свайго юбілея, Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот прыносяць сваю чырвонаармейскую падзяку ўсім стаханаўцам, рабочым, інжынерам, тэхнікам і кіраўнікам, асабліва ваеннай прамысловасці, так многа і бліскуча папрацаваўшым для стварэння баявой магутнасці ўзброеных сіл Совецкага Саюза. **(Апладысменты).** Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот абяцаюць умела ўладаць усёй атрымліваемай імі зброяй і калі вораг прымусіць прымяніць яе на справе — узяць з яе ўсю яе знішчальную здольнасць. **(Апладысменты).**

(ПРАЦЯГ НА 3-й СТАР.).

XX ГОД РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ І ВАЕННА-МАРСКОГА ФЛОТА

Прамова народнага камісара абароны маршала Совецкага Саюза тав. К. Е. ВАРАШЫЛАВА

на ўрачыстым пасяджэнні Маскоўскага совета Рабоча-Сялянскіх і Чырвонаармейскіх Дэпутатаў з удзелам грамадскіх арганізацый і вайсковых часцей, прысвечаным 20-годдзю Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота

ПРАЦЯГ

Чырвонаармейцы, чырвонафлотцы, камандзіры і начальнікі

Таварышы! Сіла і баявая магутнасць Чырвонай Арміі і Чырвонага Флота заключающца не толькі і нават не столькі ва ўзбраенні і спецыяльнай тэхніцы, колькі ў совецкіх людзях, кадрах арміі — камандным, начальніцкім і палітычным складзе і радавых байцах.

«Кадры рашаюць усё» — гаворыць таварыш Сталін. І калі гэта няўхільная ісціна наогул, то ў прымяненні да ўзброеных сіл нашай краіны гэта ісціна памнажаецца на спецыфіку ролі і значэння людзей, кадраў у вайне.

Што-ж сабой прадстаўляюць кадры нашых узброеных сіл у даны час? Я думаю, што мне няма патрэбы даказваць, што байцы, камандзіры і палітработнікі Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота — гэта лепшыя сыны свайго народа, людзі, якія душой, усім жыццём адданы сваёй вялікай радзіме, людзі, якія напружана і не без поспеху працуюць над сабой, каб поўнасцю авалодаць даручанай ім справай і быць сапраўднымі барацьбітамі за вялікую справу социялізма, быць заўсёды і як належыць гатовымі абараняць сваю радзіму.

Адной з асноўных труднасцей у першыя годы будаўніцтва ўзброеных сіл было стварэнне сваіх, падрыхтаваных у ваенных адносінах, камандных і начальніцкіх кадраў.

Камандныя пасады ў годы грамадзянскай вайны замяшчаліся салдатамі, унтэр-афіцэрамі, афіцэрамі старой арміі, а часта і проста перадавымі рабочымі і сялянамі, хоць і не маючымі ніякай ваеннай падрыхтоўкі. Але з таго часу шмат вады ўцякло, і былыя царскія салдаты, унтэры, калісьці простыя рабочыя і сяляне, ператварыліся ў адукаваных, ведаючых ваенную справу, чырвоных камандзіраў і начальнікаў.

Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот у сучасны момант распалагаюць 12 спецыяльнымі вышэйшымі навучальнымі ўстановамі, якія выпускаюць штогод не адну тысячу камандзіраў, інжынераў, урачоў і інш. спецыялістаў ваеннай справы.

Ваенныя вучылішчы за апошнія 10 год даюць арміі і флоту штогод дзесяткі тысяч камандзіраў і тэхнікаў.

Адным з найбольш істотных дасягненняў у справе фармавання камандных кадраў мы лічым стварэнне патрэбнага кадра моцных, ведаючых, палітычна пісьменных малодшых камандзіраў. Наш малодшы камандзір гэта не толькі бліжэйшы для чырвонаармейца клапатлівы начальнік. Гэта яго пастаянны таварыш, настаўнік і друг у баявой вучобе і рабоце. Малодшы камандзір на вайне будзе адыгрываць выключна вялікую і надзвычай важную ролю. Гэтыя кадры мы ўсяляк расцім і ўдасканальваем. Многія сотні і тысячы з іх атрымліваюць патрэбную падрыхтоўку і становяцца лейтэнантамі.

Баец Чырвонай Арміі і Флота быў заўсёды, а за апошнія годы стаў у асаблівасці ведаючым сваю справу воінам, дысцыплінаваным салдатам рэволюцыі, адданым сваёй радзіме і справе социялізма. Не баючыся ўпасці ў перапавелічэнне, прама скажу — лепшых людзей, чым нашы чырвонаармейцы і чырвонафлотцы, цяжка выдумаць.

Наш камандзір усіх ступеняў і рангаў і чырвонаармеец і чырвонафлоцец — гэта браты па класу. Іх інтарэсы адзіны, яны служаць адной вялікай справе социялізма, аднолькава змагаюцца за свой народ, за сваю вялікую совецкую радзіму. Яны прадстаўляюць адну згуртаваную брацкую сям'ю.

Людзі Чырвонай Арміі — гэта перадавыя людзі нашай краіны.

Салдат буржуазнай арміі выкрэсліваецца з жыцця працоўнага калектыва. Буржуазныя законы накіраваны да таго, каб засцерагчы армію ад рабочнага ўздзеяння. Армія па-за палітыкай — гаворыць хлуслівы дэвіз буржуазіі.

Па-за палітыкай толькі салдацкая маса, яна пазбаўлена і грамадзянскіх правоў і якога-небудзь уплыву на дзяржаўнае жыццё, але затое яна—паслухмяная зброя ў руках правячай буржуазіі і вернага ёй начальства.

Наша армія і флот жывуць поўным жыццём сваёй краіны. У першым совецкім парламенце — Вярхоўным Совеце СССР — 86 чалавек дэпутатаў ад Чырвонай Арміі і Чырвонага Флота. Разам з іншымі прадстаўнікамі працоўных яны закліканы рашаць лёс совецкай дзяржавы, кіраваць шматмільённай совецкай краінай.

Байцы і камандзіры, знаходзячыся ў Чырвонай Арміі і Флоце, не перастаюць быць барацьбітамі і будаўнікамі свайго жыцця. Больш таго. У Чырвонай Арміі людзі развіваюць і ўмацоўваюць тыя рысы, якія ўласцівы новаму социялістычнаму чалавеку. Малады рабочы, селянін або служачы за годы ваеннай службы змяняецца да непазнавальнасці. Да моманту ўходу яго з радоў Чырвонай Арміі і Флота ён становіцца ўжо палітычна зрэлым чалавекам, з патрэбным запасам ведаў, з культурным кругазорам, адданым справе комунізма, справе сваёй социялістычнай радзімы. Ён ідзе ў запас арміі дысцыплінаваным тружанікам, будаўніком сваёй социялістычнай радзімы і свайго чалавечага шчасця.

Чырвоная Армія і Чырвоны Флот з'яўляюцца школай социялістычнай культуры і социялістычнай асветы.

Яны распалагаюць багацейшай сеткай самых рознастайных культурнаасветных устаноў, забяспечваюць магчымасць байцу і камандзіру бесперапынна развівацца. Дамы Чырвонай Арміі і Флота, клубы і бібліятэкі — гэта, па сутнасці справы, своеасаблівыя чырвонаармейскія і чырвонафлоцкія універсітэты, дзе разгорнуты рознабаковыя віды вучобы — ваеннай, палітычнай і агульнаадукацыйнай.

Мы з удзячнасцю адзначаем вялікую і каштоўную дапамогу ў гэтай справе Чырвонай Арміі і Флоту людзей навукі і мастацтва — шэфаў РСЧА і Флота — сваімі лекцыямі, дакладамі і паказам лепшых узораў совецкага мастацтва. **(Апладысменты).**

Байцы, увесь асабовы састаў РСЧА і Ваенна-Марскога Флота ведаюць, што толькі будучы культурнымі, палітычна свядомымі яны могуць забяспечыць умелае і ўсебаковае скарыстанне тэхнічнай магутнасці краіны і арміі для хутчэйшай перамогі ў прадстаячых бітвах з імперыялістамі, фашыстамі за сваю радзіму, за социялізм.

Людзі Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота — стойкія і надзейныя абаронцы нашай радзімы. Яны ўпарта працуюць над умацаваннем боездольнасці і магутнасці ўзброеных сіл сваёй краіны. Не адна тысяча з іх адзначана совецкім урадам вышэйшымі дзяржаўнымі ўзнагародамі.

У радах Чырвонай Арміі 55 герояў Совецкага Саюза. **(Апладысменты).** А быць героем сярод нашага геройчнага народа — гэта лёс самых перадавых з многіх тысяч лепшых людзей Совецкага Саюза.

Крыніцай геройзма, храбрасці, смеласці і адвагі байцоў і камандзіраў Чырвонай Арміі і Флота з'яўляецца іх адданасць справе нашай комуністычнай партыі, іх бязмежная любоў да сваёй радзімы, да свайго народа і вялікага Сталіна.

Кадры ўзброеных сіл Саюза ССР моцны сваёй большэвіцкай ідэйнасцю і социялістычным сазнаннем. Гэтым социялістычным сазнаннем і разуменнем рэволюцыйных задач Чырвоную Армію ўзбройвае наша большэвіцкая партыя і яе армейская арганізацыя.

В. І. Ленін і таварыш Сталін не раз указвалі, што перамогі Чырвонай Арміі на франтах грамадзянскай вайны былі магчымымі дзякуючы самаадданасці армейскіх комуністаў і той рабоце па социялістычнай асвеце і арганізацыі мас, якую партыйныя арганізацыі, паліторганы і ваенныя камісары праводзілі сярод чырвонаармейцаў і камандзіраў.

Наша армейская партыйная арганізацыя прадстаўляе сабой у даны час шматлікі, моцна згуртаваны і адданы справе Леніна—Сталіна баявы атрад нашай партыі. Ён з'яўляецца палітыка-маральным стрыжнем, арганізуючым жыццё, усю дзейнасць узброеных сіл.

Бліжэйшым памочнікам армейскай партарганізацыі ў яе вялікай і рознабаковай рабоце з'яўляецца Ленінскі комсамол, які налічвае ў арміі да поўмільёна чалавек. **(Апладысменты).** Комсамольцы Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота — гэта выдатны, залаты фонд абароны дзяржавы працоўных. Яны ідуць нага ў нагу з партыйцамі, паказваюць выдатныя ўзоры ўпартасці ў дасягненні пастаўленых мэт, ва ўменні перамагаць усе і ўсякія труднасці, у трывалым асваенні даручанай ім справы, у беззаветнай адданасці большэвіцкай партыі і сваёй социялістычнай радзіме.

Усесаюзны Ленінскі комсамол, шэфствуючы над Ваенна-Марскім Флотам і паветранымі сіламі, аказвае ім вялікую і ўсебаковую дапамогу ў справе выканання імі сваіх задач.

Ваенныя Советы акруг, флотаў, паліторганы і ваенныя камісары ў часцях і ўстановах арміі і флота вядуць вялікую і напружаную работу па палітычнаму абслугоўванню байцоў і камандзіраў, па кіраўніцтву партыйным і грамадскім жыццём узброеных сіл. Іх задачы і роля велізарны цяпер, ва ўмовах мірнага часу, яны ўзрастуць яшчэ ў большай ступені ў часе вайны.

Таварышы!

Мы акружаны з усіх бакоў капіталістычнымі краінамі, аб гэтым неаднаразова гаварыў Ленін, аб гэтым нястомна гаворыць таварыш Сталін. Капіталістычныя краіны гэта — іншы, заўсёды і немінуча варожы свет нашай краіне, краіне социялізма, дзяржаве рабочых і сялян.

Таму нашы класавыя ворагі, у першую галаву і ў асаблівасці фашысты, вельмі добра разумеючы ролю кадраў Чырвонай Арміі і Флота ў справе абароны социялістычнай бацькаўшчыны, рабілі і будуць надалей рабіць усё, ні перад чым не спыняючыся, каб мець доступ у іх асяроддзе, мець у іх сваю агентуру, шпіёнаў, шкоднікаў і дыверсантаў.

Яно так і здарылася.

Фашысцкім і іншым правакатарам і разведчыкам удалося запусціць свае шчупальцы ў рады Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

На працягу раду год у Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскім Флоце, прытаіўшыся, арудавалі такія мацёрыя здраднікі радзімы, шпіёны, як Тухачэўскі, Гамарнік, Якір, Убарэвіч, Орлоў, Корк, Лудры, Эйдэман, Сіўкоў і нямала іншых, не менш мацёрых і подлых здраднікаў.

Гэта ваенна-фашысцкая банда доўга і старанна скрывала свае здрадніцкія справы. Яна арудавала ціпком, здраджваючы і прадаючы сваю бацькаўшчыну, сваю армію і флот.

За здраду радзіме, за здраду Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі ваенна-фашысцкія бандыты, здраднікі і шпіёны панеслі заслужаную кару. Яны змецены з твару зямлі, знішчаны. **(Працяглыя апладысменты).**

Чырвоная Армія пасля знішчэння ваенна-фашысцкай банды і ачышчэння сваіх радоў ад прадажнай, здрадніцкай мярзотнасці стала нязмерна больш моцнай, яшчэ больш чым калі-небудзь маналітнай і спаянай вакол партыі Леніна—Сталіна, вакол нашага рабоча-сялянскага ўрада. **(Апладысменты).**

Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот былі і заўсёды будуць неад'емнай, састаўной часткай свайго вялікага совецкага народа.

Усім, хто марыў праз здраднікаў і шпіёнаў, подла ашукаўшых народ і армію, паслабіць магутнасць узброеных сіл Совецкага Саюза, зрабіць падкоп пад крэпасць нашай дзяржавы, мы скажам: — пралічыліся, паны! Ваша карта яшчэ раз і канчаткова біта! **(Бурныя апладысменты).**

А тых, чыя парочная душа здольна на здраду радзіме, на якую-б та ні было здзелку з класавым ворагам, мы папярэджваем — здрада, прадажніцтва, шпіёнства і ўсё падобнае на гэтыя гнусныя злачынствы супроць народа, дзяржавы будуць заўсёды і абавязкова канчацца для іх ганебнай смерцю.

Таварышы!

Класавы вораг хітры, наглы і каварны — гэта ўсім добра вядома. Ён не склаў і ніколі не складзе сваёй атручанай зброі. Мы не маем таму права аддавацца благадушнасці, манілаўшчыне. Мы — ваенныя людзі — павінны і будзем у сто разоў больш пільнымі, аглядальнымі, уважлівымі да акружаючых, лепш будзем будаваць нашу работу і тым забяспечым яшчэ больш бурны рост усіх старон жыцця, будаўніцтва і ўдасканальвання нашых Рабоча-Сялянскай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

Камандзірам, начальнікам і ў асаблівасці паліторганам і камісарам трэба памятаць і ніколі не забываць, што толькі большэвіцкай пільнасцю ў спалучэнні з напружанай, разумнай, арганізаванай работай мы забяспечым сябе ад пранікнення ў наша асяроддзе замежных разведак, толькі гэтым шляхам засцярожым сябе ад гнусных спроб класавых ворагаў атручваць сваім ядам слабых духам. Паліторганы і камісары працуюць многа, але павінны працаваць яшчэ больш, яшчэ больш чотка, яшчэ лепш. Яны павінны і будуць працаваць па-сталінску. **(Апладысменты).**

Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот свае задачы выканаюць поўнасцю

Таварышы!

Совецкі Саюз акружаюць з усіх бакоў капіталістычныя дзяржавы. Совецкі Саюз—адзіная пакуль на зямлі дзяржава рабочых і сялян. Яна, наша социялістычная дзяржава, як перадавы аванпост чалавецтва, стаіць на заваяваных у старога капіталістычнага свету пазіцыях, у гэтым найвялікшая заслуга нашых рабочых і сялян.

Але, будучы пакуль адзінай краінай социялізма, яна падвергнута заўсёды небяспецы ваеннага нападу звонку.

Таварыш Сталін днямі ў сваім адказе комсамольцу тав. Іванову сказаў, між іншым, наступнае:

«На самой справе было-б смешна і глупа закрываць вочы на факт капіталістычнага акружэння і думаць, што нашы знешнія ворагі, напрыклад фашысты, не паспрабуюць пры выпадку зрабіць на СССР ваенны напад. Так могуць думаць толькі сляпыя бахвалы або скрытыя ворагі, якія жадаюць усыпіць народ».

Гэтымі словамі таварыша Сталіна сказана ўсё.

Самая міралюбівая палітыка нашага ўрада і народа не можа гарантаваць нас ад агрэсій.

Наш народ, яго магутная социялістычная дзяржава, Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот — вось тыя сілы, якія служаць адзінай перашкодай для агрэсіўнай, асабліва для фашысцкай часткі буржуазіі, якая рыхтуецца абрушыцца вайной супроць нашай радзімы.

У тым-жа адказе комсамольцу тав. Іванову таварыш Сталін сказаў:

«Трэба ўсямерна ўзмацніць і ўмацаваць нашу Чырвоную армію, Чырвоны флот, Чырвоную авіяцыю, Асоавіяхім. Трэба ўвесь наш народ трымаць у стане мабілізацыйнай гатоўнасці перад тварам небяспекі ваеннага нападу, каб ніякая «выпадковасць» і ніякія фокусы нашых знешніх ворагаў не маглі засцігнуць нас знянацку...»

Вось палітычнае евангеліе і праграма дзеянняў для нашай дзяржавы, для ўсяго народа ў галіне знешняй палітыкі, у справе абароны сябе ад ваенных нападаў. **(Апладысменты).**

Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот — увесь асабовы склад узброеных сіл Совецкага Саюза, прыслухоўваючыся да слоў таварыша Сталіна, будуць рабіць усё ад іх залежачае, каб яшчэ больш узмацніць і ўмацаваць свае рады, яшчэ больш упарта працаваць над удасканаленнем сваёй баявой магутнасці і быць нязменна гатовымі і абавязкова здольнымі не толькі даць належны адпор якому ўгодна і дзе-б там ні было нападаўшаму на нас ворагу, але і знішчыць яго, не дапускаючы на сваю совецкую зямлю. **(Апладысменты).**

Таварышы!

Нашы ўзброеныя сілы — гэта толькі перадавы атрад 170-мільённай арміі байцоў за справу социялізма, за вялікую справу Леніна—Сталіна. Яны ў авангардзе свайго магутнага народа ўскладзеныя на іх урадам, партыяй, вялікім Сталіным задачы выканаюць поўнасцю. **(Апладысменты).**

Няхай жывуць нашы доблесныя Рабоча-Сялянская Чырвоная Армія і Ваенна-Марскі Флот! **(Працяглыя апладысменты).**

Няхай жыве вялікі, магутны і непераможны совецкі народ! **(Працяглыя апладысменты).**

Няхай жыве слаўная пераможная партыя, партыя Леніна—Сталіна! **(Бурныя апладысменты).**

Няхай жыве наш вялікі Сталін! **(Бурныя, доўга незмаўкаючыя апладысменты, усе ўстаюць, воклічы: «Ура таварышу Сталіну!», «Няхай жыве маршал краіны социялізма таварыш Варашылаў!» Усе прысутныя наладжваюць авацыю таварышу Сталіну).**

Камандзіры і палітработнікі Н.скай часці — удзельнікі грамадзянскай вайны, — узнагароджаныя юбілейнымі медалямі «XX год Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі». На здымку (справа налева): маёр тав. Пятыгін, інтэндант III ранга тав. Гаваркоў, камісар часці тав. Рыжак і капітан тав. Грэбеншчыкаў. Фото Я. Салавейчыка.

УЗНАГАРОДЖАННЕ ОРДЭНАМІ СССР

КАМАНДНАГА І НАЧАЛЬНІЦКАГА САСТАВА РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

У сувязі з XX гадавінай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР узнагароджаны 1.057 камандзіраў, палітработнікаў, начальнікаў і чырвонаармейцаў за праяўленыя імі мужнасць і самаадданасць у баях з ворагамі совецкай улады і за выдатныя поспехі і дасягненні ў баявой, палітычнай і тэхнічнай падрыхтоўцы часцей і падраздзяленняў Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі.

Ордэнам Леніна ўзнагароджаны таварышы: маршал Совецкага Саюза Варашылаў К. Е., камандарм 1-га ранга Федзько І. Ф., армейскі камісар 2-га ранга Мехліс Л. З., армейскі камісар 2-га ранга Шчадэнка Е. А., маршал Совецкага Саюза Блюхер В. К., камандарм 2-га ранга Цімашэнка С. К., камандарм 2-га ранга Кулік Г. І., камдыў Хазяін М. С., камкор Магер М. Т., камкор Ефрэмаў М. Г., камдыў Якаўлеў В. Ф., капітан Дудко С. І., палкоўнік Егорычаў Н. І., палкоўнік Ерамэнка А. І., лейтэнант Элыгосцеў І. С., маёр Кручэнкін В. Д., ваенінжынер 1-га ранга Кузняцоў В. П., старшы лейтэнант Кучма П. М., лейтэнант Нечаеў І. К., старшы лейтэнант Новікаў А. В., ваенурач 2-га ранга Орлоў А. Ф., лейтэнант Цімохін С. М., ваенінжынер 2-га ранга Траян І. С., капітан Чумакоў Д. М., палкоўнік Шарабурта Я. С.

Ордэнам Чырвонага Сцяга ўзнагароджаны 369 чалавек, у тым ліку: камандарм 2-га ранга Лакціёнаў А. Д., брыгадны камісар Кальцоў В. Г., камкор Пятроўскі Л. Г. і інш.

Ордэнам «Чырвоная Звязда» ўзнагароджаны 298 чалавек, у тым ліку: камандарм 1-га ранга Шапашнікаў Б. М., дывізійны камісар Пантас К. Л., старшы лейтэнант Алёсін П. Т. і інш.

Ордэнам «Знак Почета» ўзнагароджаны 365 чалавек. (БЕЛТА).

УЗНАГАРОДЖАННЕ КАМАНДЗІРАЎ І ПАЛІТРАБОТНІКАЎ ВАЕННА-МАРСКОГА ФЛОТА

У сувязі з дваццацігоддзем Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота, за праяўленыя доблесць і самаадданасць у баях з ворагамі совецкай улады і за выдаючыяся поспехі і дасягненні ў баявой, палітычнай і тэхнічнай падрыхтоўцы караблёў, часцей і падраздзяленняў Ваенна-Марскога Флота, Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР ад 22 лютага 1938 года ўзнагароджаны:

Ордэнам Леніна — армейскі камісар 1-га ранга П. А. Смірноў, флагман флота 2-га ранга П. І. Смірноў, флагман флота 2-га ранга Л. М. Галер, флагман 1-га ранга І. С. Ісакаў, капітан 2-га ранга А. П. Васільеў, капітан 3-га ранга Д. М. Косьмін, капітан 3-га ранга П. В. Максімаў.

Ордэнам **Чырвонага Сцяга** ўзнагароджана 14 чалавек, у тым ліку: карпусны камісар П. І. Лаухін, карпусны камісар М. Р. Шапашнікаў і інш.

Ордэнам **«Чырвоная Звязда»** ўзнагароджаны 109 чалавек.

Ордэнам **Працоўнага Чырвонага Сцяга** — 5 чалавек.

Ордэнам **«Знак Почета»—38 чалавек.**

МЕНСК У ДНІ СЛАЎНАГА ЮБІЛЕЯ

Сталіца БССР радасна сустрэла XX гадавіну Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота. Яшчэ раніцаю 22 лютага горад апрануўся ў святочнае ўбранне. Над дамамі развяваюцца чырвоныя сцягі. Праз вуліцы працягнуты чырвоныя палотнішчы з баявымі лозунгамі партыі. Усюды партрэты Леніна і Сталіна — тварцоў Чырвонай Арміі і арганізатараў яе бліскучых перамог; партрэты легендарнага пролетарскага палкаводца, жалезнага наркома абароны К. Е. Варашылава.

Вечарам тысячы працоўных накіроўваліся ў клубы і тэатры, каб адзначыць слаўны юбілей. Яны збіраліся ля радыёрупараў і слухалі прамову наркома абароны тав. К. Е. Варашылава на ўрачыстым пасяджэнні ў Вялікім тэатры СССР у Маскве.

У менскім Доме Чырвонай Арміі імя маршала Совецкага Саюза К. Е. Варашылава 22 лютага адбыўся ўрачысты вечар байцоў, камандзіраў і палітработнікаў. Пасля даклада аб 20-й гадавіне Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота дэпутат Вярхоўнага Совета СССР тав. Значонак уручыў 46 камандзірам — ветэранам грамадзянскай вайны — юбілейныя медалі «XX год РСЧА». Прысутныя горача віталі слаўных камандзіраў, доблесных сыноў социялістычнай радзімы. Выступіўшы ад імя ўзнагароджаных батальённы камісар тав. Букін запэўніў партыю, урад і любімага правадыра народаў таварыша Сталіна, што Чырвоная Армія заўсёды гатова стаць на абарону социялістычнай радзімы.

У рабочых клубах, на фабрыках і заводах у гэтыя дні праводзяцца ўрачыстыя вечары з удзелам байцоў і камандзіраў падшэфных часцей.

У бібліятэках, клубах і чырвонаармейскіх часцях адкрыліся выстаўкі на тэму «XX год Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота».

ЮБІЛЕЙНЫЯ МЕДАЛІ—ВЕТЭРАНАМ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ

Юбілейная ўрачыстасць у Віцебску пачалася з правядзення масавых вечароў, прысвечаных 20-годдзю існавання Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота. 21 і 22 лютага у рабочых клубах, клубах Чырвонай Арміі адбыліся масавыя ўрачыстыя вечары з дакладамі на тэму «20 год Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота». Гэтыя вечары закончыліся ўручэннем ветэранам і героям грамадзянскай вайны юбілейных медалей.

23 лютага ў святочна ўпрыгожаным памяшканні Беларускага дзяржаўнага тэатра адбыўся ўрачысты пленум гарадскога совета разам з партыйным, комсамольскім, профсаюзным актывам, байцамі, камандзірамі і палітработнікамі Віцебскага гарнізона.

З дакладам «20 год Чырвонай Арміі» выступіў брыгадны камісар тав. Хайлаў.

Пасля даклада адбылося ўрачыстае ўручэнне юбілейных медалей героям і ветэранам грамадзянскай вайны. Сярод узнагароджаных: тт. Шэвалдзін, Хайлаў, Хабравіцкі, Кузнецоў, Жэлезнікаў, Карацееў, Лагоўскі і іншыя. Медалі ўзнагароджаным уручыла дэпутат Вярхоўнага Совета СССР Ольга Ефімаўна Багачова.

Байцоў, камандзіраў, палітработнікаў горача віталі прадстаўнікі італьянскага пролетарыята тт. Батісто і Джэрмането і дэлегацыі прадпрыемстваў горада.

Удзельнікі пленума паслалі прывітальныя тэлеграмы арганізатару вялікіх перамог Чырвонай Арміі таварышу Сталіну і першаму маршалу Совецкага Саюза тав. Варашылаву. **С. БРАЙНІН.**

У КАЛГАСАХ СЛУЧЧЫНЫ

СЛУЦК. **(Па тэлефону).** Калгасы, прадпрыемствы і арцелі пагранічнай Случчыны ўрачыста і радасна святкуюць слаўны юбілей Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

22 лютага ў Доме Чырвонай Арміі адбыўся ўрачысты пленум гарадскога совета.

На пленуме выступіў дэпутат Вярхоўнага Совета М. В. Кулагін. Па даручэнню Прэзідыума Вярхоўнага Совета тав. Кулагін уручыў узнагароджаным камандзірам РСЧА юбілейныя медалі.

У пагранічных калгасах, сельсоветах Старобінскага, Капыльскага, Чырвонаслабодскага раёнаў адбыліся сходы, урачыстыя пленумы сельскіх советаў, на якіх ветэраны грамадзянскай вайны дзяліліся ўспамінамі аб слаўным геройчным мінулым Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

В. АНЭТ.

ГЕРОІ АРКТЫКІ ВАРОЧАЮЦЦА НА РАДЗІМУ

ДА РОДНЫХ БЕРАГОЎ

БОРТ ЛЕДАКОЛА «ЕРМАК», 22 лютага. (БЕЛТА). На працягу 21 лютага «Ермак» прабіваўся скрозь ільды, лавіруючыся на поўдзень. То часам прабіваліся скрозь суцэльныя абломкі буйных палёў трохметравага ільду, то поўным ходам ішлі разрэджаным дробнабітым ільдом. Каля 3 гадзін 22 лютага выйшлі ў чыстую ваду, узяўшы курс на ўсходні бераг Ісландыі. У 16 гадзін на гарызонце з'явіліся гарыстыя берагі Ісландыі.

Зараз лагера не існуе. Чатыры героі адпачываюць ва ўтульных каютах, чытаюць пісьмы родзічаў, падоўгу расказваюць аб жыцці на крызе прагна слухаючым сябрам, экіпажу, карэспандэнтам газет.

Вялікае ўражанне на папанінцаў зрабіў фільм «Ленін у Кастрычніку».

У радыёрубку няспынным патокам паступаюць радыёграмы на імя папанінцаў, якія выказваюць любоў краіны да сваіх выдатных сыноў. Іх вітаюць, віншуюць, імі захапляюцца, ганарацца, наперабой клічуць адпачываць у гарады, у калгасы.

«Ермак» паранейшаму спяшаецца, як і на шляху ў Грэнландскае мора. Паранейшаму паказваюць бліскучыя ўзоры працы вахты качагараў, машыністаў, матросаў. Увесь экіпаж імкнецца скарэй прыбыць у Ленінград, даць магчымасць радзіме хутчэй абняць сваіх герояў.

* * *

БОРТ «ЕРМАКА», 23 лютага, 2 гадзіны 30 мінут. **(Радыё).** Ідзем на адлегласці 12 міль ад берагоў Ісландыі. У цемры бязмесяцавай ночы вырысоўваюцца сілуэты высокіх гор. Пабліскваюць маякі.

У аднаго з шматлікіх фіордаў звілістага ўсходняга берага Ісландыі спынімся ў чаканні падыходу «Мурманца», якому трэба аказаць дапамогу.

БОРТ ЛЕДАКОЛА «ЕРМАК», 23 лютага, 17 гадзін. **(Радыё).** Ноччу «Ермак» лёг у дрэйф, а раніцаю ў мілі ад гарыстага берага Ісландыі кінуў якар ля ўваходу ў Рэйдар-Фіёрд. Тут будзем чакаць падыходу «Мурманца». Прыгожае сонечнае надвор'е. На «Ермаку» кіпіць работа — фарбуюць надпалубныя пабудовы. Карабель прымае святочны выгляд, рыхтуецца да прыходу ў Ленінград. Папанінцы зараз адпачываюць, прыводзяць у парадак свае дзённікі. Тэмпература паветра — плюс 6 градусаў. **ТРАЯНОЎСКІ.**

У ноч на 22 лютага выконваючы абавязкі начальніка Галоўнага Упраўлення Паўночнага морскага шляху тав. Г. А. Ушакоў звязаўся па радыётэлеграфу са знаходзячымся на барту ледакола «Ермак» тав. О. Ю. Шмідтам.

На караблі ўсё ў парадку. Папанінцы, акружаныя клопатамі экіпажа, адпачываюць.

Вартавое судно «Мурманец» вышла з ільдоў, ідзе зараз чыстай вадой да паўднёвых берагоў Ісландыі.

ЯШЧЭ АДНА ЯПОНСКАЯ ПРАВАКАЦЫЯ

ВЛАДЗІВАСТОК, 22 лютага. (БЕЛТА). Тут атрыманы паведамленні аб новых правакацыйных дзеяннях японскіх улад. 19 лютага совецкі грузавы параход «Кузнецкстрой», які следваў з пасажырамі і поштай з Петрапаўлаўска ва Владзівасток, зайшоў за вугалем у японскі порт Хакадатэ, маючы на барту 35 чалавек каманды і 37 пасажыраў. Японская марская паліцыя, не гледзячы на пратэст капітана і совецкага консула ў Хакадатэ, затрымала параход і прыступіла да вобыску. У даны момант параход разам з камандай і пасажырамі знаходзіцца пад арыштам. Паліцыя і пракуратура Хакадатэ адмаўляюць у пропуску на параход консула пад тым прадлогам, што праводзіцца следства.

Прадаўжаючыяся грабежніцкія дзеянні японскіх улад выклікалі тут усеагульнае абурэнне. Затрыманне «Кузнецкстроя» разглядаецца, як чарговая свядомая правакацыя. Совецкая грамадскасць Владзівастока выказвае ўпэўненасць, што з прычыны бязмэтнасці дыпламатычных зваротаў да японскіх улад, совецкі ўрад прыме эфектыўныя адказныя меры. Тут, у прыватнасці, указваюць на тое, што японскія параходы значна часцей заходзяць у нашы парты, чым совецкія параходы ў японскія парты, і што не цяжка паказаць японскім уладам на справе, што ўжыванне намі прынцыпа ўзаемнасці ў адносінах японскіх параходаў не ў інтарэсах Японіі.

ЗНЕШНЯЯ ПАЛІТЫКА АНГЛІІ
СПРЭЧКІ Ў ПАЛАЦЕ АБШЧЫН

ЛОНДАН, 22 лютага. (БЕЛТА). Выступіўшы ўчора ў спрэчках у палаце абшчын прэм'ер Чэмберлен заявіў у сваёй прамове, што Італія жадае, каб англа-італьянскія перагаворы былі як можна больш шырокімі, ахаплялі пытанні аб фармальным прызнанні захвату Абісініі, а таксама і іспанскую праблему.

Затым Чэмберлен паведаміў, што італьянскі ўрад згадзіўся прыняць англійскі план аб адкліканні «валанцёраў» з Іспаніі.

Выступіўшы затым лідэр лейбарыстаў Этлі заявіў, што адстаўка міністра замежных спраў Ідэна з'яўляецца ўступкай агрэсарам і наносіць шкоду Лізе нацый.

***

Сёння ў палаце абшчын аднавіліся спрэчкі па пытанню знешняй палітыкі. Лейбарыст Грынвуд ад імя апазіцыі ўнёс прапанову, якая асуджае палітыку ўрада Чэмберлена. Грынвуд заявіў, што такога роду палітыка павінна немінуча прывесці да вайны.

З адказнай прамовай выступіў глава ўрада Невіль Чэмберлен. Па яго думцы, Ліга нацый не ў стане забяспечыць калектыўную безапаснасць для каго-б там ні было. І таму трэба папярэдзіць малыя дзяржавы, што ім няма чаго чакаць ад Лігі нацый абароны іх супроць агрэсіі. Па яго думцы, Ліга нацый павінна быць рэарганізавана.

Пасля Чэмберлена выступіў Уінстон Чэрчыль. Спыняючыся на адстаўцы Ідэна, Чэрчыль заявіў, што ён упэўнен, што Ідэн паступіў абсалютна правільна. Адказнасць за апошнія падзеі кладзецца поўнасцю на главу ўрада.

Затым выступіў Ллойд Джордж. Ён выказаў сваю салідарнасць з заявамі Ідэна і Крэнборна.

— Урад, — заявіў Ллойд Джордж,— у даны момант зацявае новую палітыку і ў сувязі з гэтым дэмакратычныя краіны ўстрывожаны і занепакоены. Яны, несумненна, вельмі шкадуюць, што Ідэн пайшоў у адстаўку.

Ллойд Джордж абвінаваціў далей Чэмберлена ў тым, што ён скрыў адказ Італіі на англійскую ноту аб перагаворах ад Ідэна. Па словах Ллойд Джорджа, італьянскі адказ быў атрыман раніцай 20 лютага. Пасяджэнне кабінета адбывалася ў той-жа дзень пасля абеду, але не гледзячы на гэта, Чэмберлен гэты важны дакумент не давёў да ведама членаў кабінета.

Чэмберлен, узяўшы слова, заявіў, відавочна, Ллойд Джордж хоча сказаць, што прэм'ер зрабіў нешта нячэснае. Прамоўца адказаў: «Так».

Не гледзячы на патрабаванне, каб Ллойд Джордж узяў сваё абвінавачанне назад, ён адмовіўся гэта зрабіць.

***

ЛОНДАН, 23 лютага. (БЕЛТА). У палаце абшчын у спрэчках аб замежнай палітыцы Англіі выступіў лідэр лейбарысцкай арганізацыі Лондана член парламента Герберт Марысон, які падтрымаў прапанову аб асуджэнні палітыкі ўрада.

Прапанова лейбарыстаў аб асуджэнні палітыкі ўрада была адвергнута большасцю ў 330 галасоў супроць 168.

(БЕЛТА).

ВОДГУКІ НА ПРАМОВУ ГІТЛЕРА

ПАРЫЖ, 22 лютага. (БЕЛТА). Як паведамляе агенцтва Гавас, у сувязі з прамовай Гітлера ў германскім рэйхстагу 20 лютага, у якой ён ясна заявіў аб пагражаючых намерах Германіі ў адносінах Аўстрыі і Чэхаславакіі, у колах французскага ўрада ўказваюць, што абавязацельствы аб узаемнай дапамозе, звязваючыя Францыю і Чэхаславакію, захоўваюць усю сваю сілу. Кантакт паміж абодвума краінамі падтрымліваецца зараз бесперапынна.

Паведамленне агенцтва Гавас адзначае далей, што крызіс англійскага ўрада затрымаў на час франка-англійскія перагаворы аб сумесным выступленні прадстаўнікоў абодвух дзяржаў у Берліне ў сувязі з германскім націскам на Аўстрыю.

Сёння адбудзецца пасяджэнне французскага совета міністраў, на якім усе гэтыя пытанні будуць падвергнуты абмеркаванню.

***

ПРАГА, 22 лютага. (БЕЛТА). Прамова Гітлера выклікала ў чэхаславацкіх палітычных колах усеагульнае незадаволенне. Заява аб «10 мільёнах немцаў, якія знаходзяцца за межамі Германіі», разглядаецца, як адкрыта агрэсіўныя пагрозы ў адносінах да Чэхаславакіі і Аўстрыі. Калі ў некаторых чэхаславацкіх палітычных колах лічылі магчымым дабіцца паслаблення напружанасці ў адносінах з фашысцкай Германіяй, то рэзкі тон прамовы Гітлера нанёс гэтым «надзеям» рашучы ўдар.

Блізкая да міністэрства замежных спраў «Лідове новіны» піша, што «чэхаславацкі ўрад даказаў сваю добрую волю да задаволення ўсіх справядлівых патрабаванняў нямецкай меншасці ў Чэхаславакіі. Але ён будзе рашуча процідзейнічаць таму прымусу, з дапамогай якога Германія хоча змяніць палітычнае становішча немцаў у Чэхаславакіі. У гэтай справе ўрад астаецца на сваіх, поўных рашучасці пазіцыях, якія ні пры якіх абставінах не паслабіць».

У такім-жа духу выказваюцца рад іншых кіруючых газет, якія лічаць, што Чэхаславакія павінна аставацца на цвёрдых пазіцыях рашучай барацьбы супроць гітлераўскага націску.

НЬЮ-ЁРК, 21 лютага. (БЕЛТА). Па паведамленню агенцтва «Юнайтэд прэс» з Вашынгтона, у амерыканскіх афіцыяльных колах вельмі стрымана адносяцца да прамовы Гітлера ў германскім рэйхстагу.

Прадстаўнікі гэтых колаў прыватным чынам указалі, што заява Гітлера адносна становішча на Далёкім Усходзе заахвочвае японскую агрэсію.

Агенцтва далей піша, што, па яго вестках, былы амерыканскі пасол у Германіі Дод нядаўна на сакрэтным пасяджэнні камісіі па замежных справах палаты прадстаўнікоў заявіў, што Германія і Італія дабіваюцца поўнага кантролю над краінамі Дунайскага басейна і Паўночнай Афрыкай. Дод заявіў, што ён бачыў у Германіі карты з нанесенымі на іх тэрыторыямі, над якімі Германія дабіваецца кантролю. У гэтыя тэрыторыі ўключаны: Галандыя, Швейцарыя, Чэхаславакія, польскі карыдор і прадугледжваецца поўнае папаванне ў Аўстрыі і на Балканах. Італія-ж, па словах Дода, дабіваецца кантролю над Іспаніяй, Егіптам, Іспанскім Марока і Палестынай. Эканамічныя санкцыі, па думцы Дода, быстра стрымалі-б Германію, Італію і Японію. Аднак Англія, Францыя і ЗША баяцца дзейнічаць, а гэта толькі заахвочвае фашысцкіх агрэсараў.

Шырока разгорнута чырвонаармейская мастацкая самадзейнасць у часці тт. Рыжака і Пятыгіна. У гуртках самадзейнасці актыўна ўдзельнічаюць і жонкі камандзіраў і палітработнікаў. НА ЗДЫМКУ — удзельнікі калектыва мастацкай самадзейнасці тт. Рыжак, (жонка камісара часці), Дзмітрыеў, Тарбакова, Грышэна, Званарэнка, Іванова, Новікава, лейтэнант Зайцаў і курсант Казлоў выконваюць танец «гапак». За баянам т. Гронін.
Фото Я. Салавейчыка.

НА ФРАНТАХ У ІСПАНІІ

УСХОДНІ (арагонскі) ФРОНТ

Як паведамляе агенцтва Эспань, 21 лютага пад Тэруэлем прадаўжаўся жорсткі бой. Рэспубліканскія войскі, прадаўжаючы ўпарта абараняцца, наносілі вялікія страты мяцежнікам, якія кідалі ў бой свае адборныя часці, падтрымліваемыя мацнейшым агнём артылерыі і авіяцыі.

Пасля поўначы камандуючы ўсходнім фронтам паведаміў, што з прычыны акружэння Тэруэля мяцежнікамі рэспубліканскія часці, якія знаходзіліся ў горадзе, выконваючы атрыманы загад, прарвалі кальцо мяцежнікаў і вышлі з горада.

Часці, эвакуяваўшыя Тэруэль, злучыліся з рэспубліканскімі войскамі і нанеслі рад удараў мяцежнікам, знішчаючы іх сілы, якія знаходзяцца ў непасрэднай блізасці да Тэруэля.

МАДРЫДСКІ ФРОНТ

Як паведамляе агенцтва Эспань, 21 лютага ў сектары Эль Пардо (на паўночны захад ад Мадрыда) рэспубліканская артылерыя абстраляла пазіцыі мяцежнікаў каля Аравака. Агнём рэспубліканцаў знішчаны ўмацаванні мяцежнікаў і, у прыватнасці, умацаваны пункт у Серо Эрміта. Мяцежнікі адказалі бамбардыроўкай рэспубліканскіх ліній, а потым пусцілі ў атаку мараканскія часці. Рэспубліканцы закідалі атакуючых гранатамі, прымусіўшы іх у беспарадку ўцякаць. Следам за гэтым рэспубліканцы атакавалі мяцежнікаў і захапілі іх перадавыя лініі, дзе знаходзілася вялікая колькасць ваенных прыпасаў. Папаўненні мяцежнікаў, якія накіроўваліся да месца бою, былі рассеяны з вялікімі для іх стратамі.

ДЗЕЯННІ АВІЯЦЫІ

Агенцтва Эспань паведамляе, што ў ноч на 22 лютага эскадрылля фашысцкіх самалётаў, з'явіўшыхся з боку адкрытага мора, прабавала зрабіць налёт на Барселону. Аднак фашысцкія самалёты былі своечасова сустрэты моцным агнём рэспубліканскіх батарэй і, не паспеўшы прарвацца да горада, кінуліся ўцякаць.

Раніцаю фашысцкія самалёты зноў наблізіліся да Барселоны з боку мора, але таксама былі паспяхова адагнаны зенітнай артылерыяй.

Агенцтва Эспань перадае, што ў часе апошніх баёў вакол Тэруэля неба над полем бою на працягу цэлых дзён было літаральна пакрыта фашысцкімі самалётамі рознастайных нямецкіх і італьянскіх марак і тыпаў. Упершыню была адзначана наяўнасць у мяцежнікаў вялікай колькасці новых самалётаў — «Месершмідт», «Фальке», «Бумер» і «Дэсаў». Апошні тып самалёта з'яўляецца буйным браніраваным знішчальнікам, узброеным сямю кулямётамі і невялікай гарматай.

СУДНЫ МЯЦЕЖНІКАЎ БАМБАРДЫРАВАЛІ САГУНТА

ПАРЫЖ, 23 лютага. (БЕЛТА). Агенцтва Гавас перадае паведамленне іспанскага міністэрства абароны аб тым, што крэйсер «Альмірантэ Сервера» і два іншыя ваенныя судны мяцежнікаў разам з трыма самалётамі бамбардыравалі Сагунта (каля Валенсіі) і порт Валенсію. Некалькі снарадаў упала недалёка ад французскіх гандлёвых суднаў. У рэзультаце бамбардыроўкі забіт адзін і ранены 2 чалавекі. Пазней горад Сагунта падвергся паветранай бамбардыроўцы, у часе якой было скінута каля 50 бомб, прычыніўшых моцныя пашкоджанні. Адна бомба папала ў французскі гандлёвы параход «Прадо», на якім ранен адзін чалавек.

Рэспубліканскія самалёты бамбардыравалі судны мяцежнікаў, пашкодзіўшы адно судно, як відаць, крэйсер «Альмірантэ Сервера». Пры новых атаках рэспубліканскія самалёты нанеслі пашкоджанне яшчэ аднаму судну мяцежнікаў, над якім быў заўважан вялікі слуп дыму.

ФРАНЦЫЯ УЗМАЦНЯЕ НАЦЫЯНАЛЬНУЮ АБАРОНУ

ПАРЫЖ, 22 лютага. (БЕЛТА). Па паведамленню агенцтва Гавас, сёння раніцой адбылося пасяджэнне совета міністраў Францыі, прысвечанае, галоўным чынам, абмеркаванню міжнароднага становішча і нацыянальнай абароны краіны. З дакладам аб апошніх міжнародных падзеях выступіў міністр замежных спраў Дэльбос. Совет міністраў рашыў адкрыць надзвычайныя крэдыты на патрэбы нацыянальнай абароны.

***

ПАРЫЖ, 23 лютага. (БЕЛТА). Паводле паведамлення агенцтва Гавас, совет міністраў рашыў унесці на абмеркаванне парламента законапраект аб адкрыцці надзвычайных крэдытаў на патрэбы абароны ў суме 3.200 мільёнаў франкаў.

КІТАЙСКАЯ АВІЯЦЫЯ ЗНІШЧЫЛА 8 ЯПОНСКІХ САМАЛЁТАЎ

ХАНЬКОУ, 22 лютага. (БЕЛТА). Кітайскія самалёты ў правінцыі Чжэцзян бамбардыравалі японскі аэрадром у Ханчжоу. Па афіцыяльных вестках, на аэрадроме знішчана 8 японскіх самалётаў. Усе кітайскія самалёты вярнуліся непашкоджанымі на свае базы.

ДЗЁННІК

— **Лекцыя па гісторыі ВКП(б)** на тэму «Стварэнне Расійскай соцыял-дэмакратычнай рабочай партыі і з'яўленне ўнутры партыі фракцыі большэвікоў і меншавікоў (1901—1904 годы)» — адбудзецца 25 лютага ў 7 гадзін вечара ў памяшканні Дома партактыва (Вялікая зала) у лекторыі Сталінскага РК КП(б)Б. Лектар т. Малін — загадчык аддзелам друку і выдавецтваў ЦК КП(б)Б. Лекцыя суправаджаецца адпаведнай ілюстрацыяй.
Сталінскі РК КП(б)Б.

Заняткі семінара партактыва адбудуцца 25 лютага, з 10 гадзін раніцы.
ДОМ ПАРТАКТЫВА.

СВЯТА НА ГРАНІЦЫ

ЗАХОДНЯЯ ГРАНІЦА, БССР. У часцях пагранічнага атрада, якім камандуе маёр тав. Ачкасаў, закончваліся апошнія падрыхтаванні да свята. З раніцы пагранічнікі і баявыя сяброўкі камандзіраў упрыгожвалі інтэрнаты і ленінскія куткі. Заблішчэлі заставы, упрыгожыліся саматканымі дыванамі, вышытымі фіранкамі, беласнежнымі абрусамі. Тут свята пачалося раней звычайнага. Пагранічнікі адзначалі вялікі юбілей да наступлення цемнаты, рыхтуючыся заступіць на ганаровую вахту.

На пагранічнай заставе, якою камандуе старшы лейтэнант тав. Лукін, свята пачалося паказам урыўка з п'есы «Вочная стаўка». Пасля даклада аб XX гадавіне Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота выступалі, змяняючы адзін другога, струнны аркестр, танцавальны і харавы гурткі.

Паказаўшы сваё майстэрства таварышам, удзельнікі мастацкай самадзейнасці абодвух застаў накіраваліся ў калгас «На варце». Тут байцы, камандзіры і іх баявыя сяброўкі адзначалі радаснае свята сумесна з калгаснікамі.

Натхнёныя прамоваю жалезнага наркома абароны таварыша Варашылава на ўрачыстым пасяджэнні ў Вялікім тэатры ў Маскве, выходзілі пагранічнікі ў дазор несці ганаровую вахту імя слаўнага 20-годдзя Чырвонай Арміі і Ваенна-Марскога Флота.

Вечарам у клубе атрада адбыўся ўрачысты сход. Пасля даклада старшага палітрука тав. Валюкевіча быў зачытан загад па атраду аб узнагароджанні лепшых чэкістаў. Ва ўрачыстай цішыні гучаць словы: «Пагранічнік — гэта часавы вялікай соцыялістычнай дзяржавы. Віншую вас з слаўнай дваццатай гадавінай магутнай і непераможнай Рабоча-Сялянскай Чырвонай Арміі, заклікаю вас да ўсямернага павышэння пільнасці і зоркасці па ахове дзяржаўнай граніцы, павышэння якасці баявой і палітычнай вучобы».

За праяўленую пільнасць па ахове граніцы ўзнагароджваюцца пагранічнікі тт. Марушкін, Зайцаў, Захараў, Халастых, капітан тав. Віктараў, ваенфельчар тав. Барышнікаў і іншыя.

Калі закончыўся ўрачысты вечар, начальнік атрада адразу-ж прыступіў да праверкі граніцы. З усіх застаў паведамлялі, што граніца вялікай соцыялістычнай дзяржавы ў дзень слаўнага юбілею, як і заўсёды, — на моцным замку. (БЕЛТА).

ДА VIII СЕСІІ ЦВК БССР XI СКЛІКАННЯ

Рэгістрацыя членаў ЦВК БССР і дэпутатаў Вярхоўнага Совета Саюза ССР — Совета Саюза і Совета Нацыянальнасцей, прыбыўшых на VIII Сесію ЦВК БССР XI склікання, праводзіцца 25 і 26 лютага 1938 года ў Доме Урада — правае крыло, другі паверх — зала пасяджэнняў, пакой № 257 (тэлефон № 24-187)

Вык. аб. сакратара ЦВК БССР А. ЕРМАК.

Намеснік адказнага рэдактара І. М. ОФЕНГЕЙМ.

ДЗЯРЖАЎНАЯ ЎНУТРАНАЯ ПАЗЫКА ДРУГОЙ ПЯЦІГОДКІ
[выпуск чацвертага года]
БЯСПРОЙГРЫШНЫ ВЫПУСК
ДАВЕДАЧНАЯ ТАБЛІЦА ШОСТАГА ТЫРАЖА ВЫЙГРЫШАЎ.

Тыраж выйгрышаў праводзіўся 17 і 18 лютага 1938 года ў г. Куйбышаве, Куйбышаўскай вобласці.

Нарыцацельны кошт выйграўшай аблігацыі ўключаецца ў суму выпаўшага на яе выйгрыша.

У табліцы ўказаны выйгрышы на сторублёвыя аблігацыі. Выйгрышы выплачваюцца ашчадкасамі па афіцыйных табліцах, апублікаваных у газетах: «Правда», «Известия Советов Депутатов Трудящихся СССР», «Труд», «Финансовая газета» і «Волжская Коммуна», а таксама па афіцыйных табліцах, выданых Галоўным Упраўленнем дзяржаўных працоўных ашчадкас і дзяржаўнага крэдыта.

У 6-М ТЫРАЖЫ ВЫЙГРЫШАЎ ПАЗЫКІ ДРУГОЙ ПЯЦІГОДКІ (выпуск чацвертага года) **ВЫЙГРЫШЫ ВЫПАЛІ НА НАСТУПНЫЯ НУМАРЫ СЕРЫЙ І АБЛІГАЦЫЙ ВА ЎСІХ ДВУХСТАХ РАЗРАДАХ БЯСПРОЙГРЫШНАГА ВЫПУСКУ ПАЗЫКІ**

(у суму выйгрыша ўключаецца нарыцацельны кошт аблігацый).

№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрыша ў рублях	№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрыша ў рублях	№№ серый	№№ аблігацый	Размер выйгрыша ў рублях
00106	23*)	500	05674	1—50	150	13473	1—50	150
00142	1—50	150	05874	1—50	200	13747	17*)	500
00178	1—50	150	05910	15*)	500	14098	1—50	200
00271	20*)	500	05933	13*)	500	14110	1—50	150
00368	05*)	500	05966	1—50	150	14177	1—50	150
00519	40*)	500	06059	39*)	500	14255	1—50	150
00691	1—50	150	06079	47*)	500	14511	08*)	500
00785	17*)	500	06150	05*)	500	15615	1—50	200
00893	39*)	500	06257	1—50	200	15696	1—50	200
01319	1—50	150	07036	31*)	500	15935	1—50	200
01416	19*)	500	07126	1—50	200	16180	04*)	500
01520	1—50	150	07415	25*)	500	16185	1—50	200
01562	1—50	200	07619	26*)	1000	16731	25*)	500
01677	50*)	500	07666	30*)	500	17205	07*)	1000
01889	1—50	150	07852	13*)	500	17212	30*)	500
01926	47*)	500	07982	1—50	150	17282	1—50	200
02216	1—50	200	07999	1—50	150	17547	32*)	500
02299	1—50	150	08260	1—50	150	17640	23*)	500
02414	1—50	200	08363	40*)	500	17987	1—50	150
02534	33*)	1000	08605	07*)	500	18004	17*)	1000
03204	1—50	200	08868	07*)	500	18075	29*)	500
03509	1—50	150	09076	10*)	3000	18100	1—50	150
03651	16*)	500	09156	28*)	500	18155	23*)	500
03693	1—50	150	09335	1—50	200	18438	1—50	150
03795	36*)	500	10235	1—50	200	18532	1—50	200
03865	46*)	500	10264	1—50	200	18720	1—50	150
04031	46*)	500	10732	42*)	500	19022	48*)	500
04053	1—50	150	10852	1—50	200	19345	45*)	500
04181	1—50	150	11282	39*)	500	19433	1—50	150
04341	1—50	150	11402	1—50	200	19475	23*)	500
04464	22*)	500	11499	08*)	500	19523	32*)	500
04621	1—50	150	11638	44*)	500	19593	31*)	500
05050	1—50	200	12271	31*)	500	19697	29*)	500
05217	20*)	500	12663	1—50	150	19915	1—50	150
05279	09*)	1000	12724	1—50	150			
05664	42*)	500	12781	18*)	500			

*) Астатнія 49 нумароў аблігацый гэтай серыі выйгралі па 150 рублёў кожны.

Гукавы кінотэатр «Чырвоная зорка»

Ад 25 лютага

Штодзенна 4 сеансы. | Пачатак у 6, 7-30, 9-15 і 11 г. веч | Каса—з 1 г. дня.

САЮЗАМ СОВЕЦКІХ МАСТАКОЎ БССР
23 лютага ў Доме мастака (Менск, Комуністычная 33)
АДКРЫТА
МАСТАЦКАЯ ВЫСТАЎКА,
ПРЫСВЕЧАНАЯ XX ГАДАВІНЕ РАБОЧА-СЯЛЯНСКАЙ ЧЫРВОНАЙ АРМІІ І ВАЕННА-МАРСКОГА ФЛОТА
НА ВЫСТАЎЦЫ ПРАДСТАЎЛЕНА БОЛЬШ ПЯЦІДЗЕСЯЦІ ЖЫВАПІСНЫХ І СКУЛЬПТУРНЫХ РАБОТ МАСТАКОЎ БССР.
Выстаўка адкрыта штодзенна з 10 гадзін раніцы да 6 гадзін веч.
ОРГКАМІТЭТ ССМБ.

Беларускі Дзяржаўны Драматычны тэатр
24 лютага Абан. № 12
ВОЧНАЯ СТАЎКА

Гукавы кінотэатр «Чырвоная зорка»
ВАЛАЧАЕЎСКІЯ ДНІ
Пачатак сеансаў у 5, 7, 9 і 11 г. веч.

Гукавы кінотэатр «Пролетарый»
ГРАНІЦА НА ЗАМКУ

Дзіцячы гукавы кінотэатр
ФЕДЗЬКА

Гукавы кінотэатр «Інтэрнацыянал»
НАВЕЛЫ АБ ГЕРОЯХ-ЛЕТЧЫКАХ

Гукавы кінотэатр «Спартак»
ЧАПАЕЎ

Кінотэатр «Навіны дня»
1. Журналы №№ 1 і 2 «Саюзкінохронікі».
2. Пераможаныя прасторы.

У АДДЗЕЛ АБ'ЯЎ газ. „ЗВЯЗДА" ЗВАНІЦЕ ПА ТЭЛ. № 21-845

БЕЛАРУСКАЕ АДДЗЯЛЕННЕ КОГІЗ'а
ПАСТУПІЛА Ў ПРОДАЖ кніга
Аб выкананні вытворчага плана Народнага камісарыята цяжкай прамысловасці на 1938 г.
Загад Народнага камісара цяжкай прамысловасці № 20 ад 21/1-1938 г. ОНТИ, 1938 г. Цана ў пераплёце 50 кап.
Патрабуйце ва ўсіх кніжных магазінах КОГІЗа ў гарадах БССР.
У выпадку адсутнасці на месцах шліце заказы па адрасу: гор. Менск, Совецкая, 50. КОГІЗ «Кніга-поштай».

АДРАС РЭДАКЦЫІ І ВЫДАВЕЦТВА: Менск, Совецкая, 63. Тэлефоны рэдакцыі: рэдактара — 21-352; сакратарыята — 2?-838. АДДЗЕЛАЎ: партыйнага — 21-353, совецкага будаўніцтва і гандлю — 22-412, прамысловага — 21-356, сельскагаспадарчага — 21-846, літаратуры, мастацтва, навукі і асветы — 23-955, міжнароднай і замежнай інфармацыі — 25-189, аддзела пісем — 20-844, 21-399, 21-855, ілюстрацыйнага і стыльрэдактуры — 21-556, аб'яў — 21-845.

Уп. Галоўлітбела № К—5444. Друкарня «Звязды», Менск, Совецкая 63. К., Л., Б.